

**GICOMO PUCCINI'NIN
GIANNI SCHICCHI OPERASININ İNCELENMESİ
Yüksek Lisans Tezi**

**Mert ÖZDEMİR
Eskişehir, 2020**

**GIACOMO PUCCINI'NİN
GIANNI SCHICCHI OPERASININ İNCELENMESİ**

Mert ÖZDEMİR

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Sahne Sanatları Anasanat Dalı
Opera Sanat Dalı
Danışman: Prof. Erol İPEKLİ**

**Eskişehir
Anadolu Üniversitesi
Güzel Sanatlar Enstitüsü
Ağustos, 2020**

ÖZET

GIACOMO PUCCINI’NİN GIANNI SCHICCHI OPERASININ İNCELENMESİ

Mert ÖZDEMİR

Sahne Sanatları Anasanat Dalı
Opera Sanat Dalı

Anadolu Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Ağustos, 2020

Danışman: Prof. Erol İPEKLİ

Bu çalışmada Giacomo Puccini’nin Gianni Schicchi Operasına odaklanılmış; eserin müzikal, konu ve karakterleri açısından incelenmesi yapılmıştır.

Yapılan çalışmanın ilk bölümünde Puccini’nin hayatı ve eserleri üzerinde durulmuştur.

Bu çalışmanın yapılma amacı Giannini Schicchi Operasından herhangi bir karakteri çalışacak olan sanatçının-öğrencinin eserin tamamı hakkında gerek müzikal gerek oyunculuk gerek de operanın esinlendiği hikâyeler ile nasıl bir hazırlık içerisine girmesi gerektiğine yol göstermektir.

İkinci kısımda Gianni schicchi Operasını karakter, konu ve librettosu ile inceleyip müzikal kısımlar örneklendirilerek anlatılmıştır.

Üçüncü kısımda ise operanın konusunun esinlendiği Dante’nin İlahi Komedya’sı ve Commedia dell’arte karakterleri arasındaki bağlantıları incelenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Giacomo Puccini, Giovacchino Forzano, Gainni Schicchi, Commedia Dell’Arte, Librettto

ABSTRACT

A REVIEW OF GIANNI SCHICCHI OPERA BY GIACOMO PUCCINI

Mert ÖZDEMİR

Master of Performing Arts,
Department of Opera

Anadolu University, Fine Arts Institute, August, 2020

Adviser: Professor Erol İPEKLİ

In this study focuses on Giacomo Puccini's Gianni Schicchi opera; it analyzes the musical, subject and character aspects of the opera.

First part of in this study focuses on Puccini's life and his work and especially focuses on subject of his operas.

In the second part, Gianni Schicchi opera is studied on character, subject and libretto aspects and it further looks into the musical aspect with examples.

In the third part, the relation between topic and characters are studied which are inspired from Dante's Divine Comedy and Commedia dell'arte respectively.

This work is conducted with the purpose of showing a path to the artist/student who studies a character in the Gianni Schicchi opera with respect to musical, acting or stories which inspired it in an overall manner.

Keywords: Giacomo Puccini, Giovacchino Forzano, Gianni Schicchi, Commedia Dell'Arte, Libretto

ÖNSÖZ VE TEŞEKKÜR

“Giacomo Puccini’nin Gianni Schicchi Operasının konusu ve müzikal açıdan incelenmesi” başlıklı çalışmam, Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Sahne Sanatları Anasanat Dalı için Yüksek Lisans tezi olarak hazırlanmıştır.

Bu tez çalışmasının sürecinde her türlü desteği için değerli Prof. Erol İPEKLİ hocama, Doç. H.Bülent AKDENİZ, Araş. Gör. Dilara AYTEKİN ve her zaman yanımda olduğu gibi bitirme sınavımda da eşlik eden Devlet Opera ve Balesi piyano sanatçısı Hande UÇAR YANÇ’a teşekkür ve saygılarımı sunarım.

Lisans ve Yüksek Lisans hayatımda beni mesleğime ve bu çalışmama hazırlayan hocalarım H.Ü. Ankara Devlet Konservatuarı’ndan; Doç. Onur ÖZMEN, San. Öğr. Elm. Aylin İPEKÇİOĞLU, İvayla HINKOVA-BOBCHEVA, Öğr. Elm. Bora ATEŞYAKAN’a; Anadolu Üniversitesi Devlet Konservatuarı’ndan; Prof.Dr. Fatma Sibel JAGODA’ya, Doç. Ahmet Burak BASMACIOĞLU’na; Ankara Devlet Opera ve Balesi solist sanatçılarından Aykut ÇINAR’a ve Ferda YETİŞER’e; Ankara Devlet Tiyatrosu oyuncusu hocam Funda GÖKGÜCÜ’ne minnet ve saygılarımı sunmaktan onur duyarım.

Ayrıca bu çalışma boyunca yanımda olan başta ailem olmak üzere; Fatih KAYHAN, Ayşe DAĞISTANLI PARLAR, Seda CAN, Arın AYKUT, Mehmet Boran SAVRAN, Baran Doğaç ÜNAL, Figen Aydın BULUT, Zehra AREL ve hayatımda ilk defa bir akademik çalışma örneği gösterip bu zamanlardaki en büyük motive kaynağım olan İrem ERBAŞ MOERS’e teşekkürü borç bilirim.

Mert ÖZDEMİR

Ağustos, 2020

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Bu tezin bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; bu çalışmamın Anadolu Üniversitesi tarafından kullanılan “bilimsel intihal tespit programı”yla tarandığını ve hiçbir şekilde “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçları kabul ettiğimi bildiririm.

Mert ÖZDEMİR

İÇİNDEKİLER

BAŞLIK SAYFASI	i
JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI	ii.
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ VE TEŞEKKÜR	v
ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
GÖRSELLER DİZİNİ.....	ix
ŞEKİLLER DİZİNİ	x
GİRİŞ	i

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GIACOMO PUCCINI'NİN YAŞAMI VE ESERLERİ.....	2
1.1. Yaşamı.....	2
1.2. Eserleri.....	5
1.2.1. Operaları ve operetleri.....	5
1.2.2. Oda şarkıları (Composizioni da camera per canto e pianoforte)	6
1.2.3. Orkestra ve koro için eserleri	6
1.2.4. Oda müziği ve solo enstrüman için eserleri.....	7

İKİNCİ BÖLÜM

2. GIVOCCHINO FORZANO'NUN YAŞAMI VE ESERLERİ.....	8
2.1. Yaşamı.....	8
2.2. Eserleri.....	9

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. GIANNI SCHICCHI OPERASI – SC 88 (1917-18).....	10
3.1. Karakterler.....	10
3.1.1. Zita.....	11
3.1.2. Marco.....	11
3.1.3. La Ciesca.....	11
3.1.4. Rinuccio.....	12
3.1.5. Simone.....	12
3.1.6. Gherardo.....	13
3.1.7. Nella.....	13
3.1.8. Gherardino.....	13
3.1.9. Betto di Signa.....	14
3.1.10. Gianni Schicchi.....	14
3.1.11. Lauretta.....	15
3.1.12. Maestro Spinelloccio.....	15
3.1.13. Amantio di Nicolao.....	15
3.1.14. Guccio.....	16
3.1.15. Pinellino.....	16
3.2. Operanın Konusunun Müzikal Örnekler İle Detaylı İncelenmesi	16
3.3. Libretto.....	28
3.4. Operanın Commedia Dell’arte Karakterleri Ve Dante’nin İlahi Komedyası’ndan Örneklerle İncelenmesi	65
3.5. Müzikal Yaklaşım	76
SONUÇ.....	80
KAYNAKÇA.....	82
ÖZGEÇMİŞ	

GÖRSELLER DİZİNİ

Sayfa

Görsel 1. Brighella	66
Görsel 2. Pantalone(Il Magnifico)	67
Görsel 3. Il Dottore	68
Görsel 4. Isabella	69
Görsel 5. Giangurgolo	70
Görsel 6. Rosaura	71

ŞEKİLLER DİZİNİ

Sayfa

Şekil 1. Yas veya Ölüm Motifi	17
Şekil 2. Gianni Schicchi Teması	18
Şekil 3. Rinuccio ve Lauretta Aşkı	18
Şekil 4. Vasiyet Motifi	19
Şekil 5. “Floransa çiçekli bir ağaç gibidir.”	20
Şekil 6. “Oh! Benim sevgili babam”	22
Şekil 7. “Güle Güle Floransa”	25
Şekil 8. Gianni Schicchi’nin Teması	29
Şekil 9. Rinuccio Umut Teması	32
Şekil 10. Vasiyet Motifi	34
Şekil 11. “Floransa çiçekli bir ağaç.”	39
Şekil 12. “Gianni’nin Zafer Teması”	47
Şekil 13. “Elveda Floransa Teması”	56
Şekil 14. Diyatonic Dizi	76

GİRİŞ

Ünlü besteci Giaocomo Puccini' nin özellikle operaları, hala literatürdeki en önemli eserler arasındadırlar. Opera sanatında 19. yy. sonlarına doğru İtalya'da ortaya çıkan yeniyi arama tutkusu, müzikli sahne yaratışlarını tüm anlamıyla farklı bir şekilde anlatım tarzı olan gerçekçilik akımında operalar besteleyen Puccini'nin en ünlü eserlerinde biri olan “Il Trittico” üçlemesindeki komik operası Gianni Schicchi; içeriği incelenerek bazı hikâye ve geleneksel öğeleri ile araştırılmalıdır.

Bu çalışma ile amaçlanan Giacomo Puccini'nin “Il Trittico” üçlemesinin içersindeki Gianni Schicchi Operasının aslında ne kadar detaylı ve geleneksel açıdan ne kadar köklü olduğunu belirtmek istenildi. Genellikle efsaneleri konu alan operalar, gerçekçilik(verismo) akımı ile birlikte gerçek veya gerçekçi kurgu hikâyeleri konu almaya başlamıştır. Dante'nin İlahi Komedya'sında Cehennem Bölümünün 30. Kantosundan esinlenen hikâyenin Comedia dell'Arte öğeleri ile nasıl bir operaya dönüştüğünü, rolleri canlandırılırken de bu incelemenin yararlarını göreceğimiz bir çalışma olacaktır. Böylelikle icra edilirken konu ve müzikal detayların yardımıyla daha incelikli bir icra ve oyunculuk sergilenebilir. Bunun için de çalışma içersindeki libretto ve detaylı kaynak taraması ile araştırma yapılmıştır. Giacomo Puccini'nin Gianni Schicchi Operasını çalışacak her profesyonel ve öğrenci için bir çalışma kataloğu olmuşturmak planlanmıştır. Eser içersindeki hangi rolü seslendirecek ve oynayacak olursa olsun bu çalışma ile karakter, müzikal ve dramaturjik her türlü veriyi bulunabilecekleri bir kaynak oluşturulması amaçlanmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GIACOMO PUCCINI'NİN YAŞAMI VE ESERLERİ

1.1. Yaşamı

19. yüzyılın sonlarına doğru ve 20. yüzyılın başlarında eserler veren Puccini 22 Aralık 1854'te İtalya'nın Lucca kentinde doğmuştur. Müzisyen bir aileden gelmesi sebebiyle müziğe olan üstün yeteneği ailesinin yönlendirmesi ile öğretmeni Angeloni tarafından keşfedilmiştir. Eğitiminin sonucunda kilisede org çalmaya başlar. 1876'da G.Verdi'nin Aida Operası Pisa'da sergilendiğinde izlemeye giden Puccini'nin operaya merakı bu tarihten itibaren başlamıştır. İtalya Kraliçesi Marguerita'nın desteği ile Milano'da konservatuvarda eğitime başladıktan sonra o dönemin ünlü müzisyenleri Amilcare Ponchielli ve Antonio Bazzini tarafından eğitime başlar (<http://cevadmemduhaltar.com/makale-puccini-ve-turandot.html>).

Öğrenciliği esnasında Sonzogno basımevi tarafında yapılan yarışma için ilk operası "Le Villi" operasını besteler. Yarışmada hiçbir ödül alamayan PUCCINI, eserini 1884'te Poncielli ve Fontana'nın yardımları ile Verme Tiyatrosu'nda (Teatro dal Verme) sahnelenmiştir. 1883'te konservatuvardan mezun olmak için istenen orkestral eser için Senfonik Kapris (Capriccio Sinfonico) adlı eserini besteleyerek mezun olmuştur. Sadece mezuniyet eseri olarak bestelediği bu eserin içerisindeki bazı temalar ile ileride ünlü eseri "La Boheme" operasını besteleyecektir. 1884'te ilk gösterimi yapılan "Le Villi" operası sayesinde İtalyan yayımcı Giovanni Ricordi tarafından yeni bir opera siparişi verilir. Sipariş edilen eser "Edgar" operasıdır. Bu iki eser ile ünlenmeye başlayan Puccini tam o zamanlarda okul arkadaşının eşi Elvira Gemignani ile Lucca'dan kaçıp evlenmiştir. Evliliğinden Antonio adındaki tek çocuğu doğmuştur (Altar, 2001).

Ricordi, Le Villi operası üzerinde istenilen değişiklikleri kabul etmesi şartıyla La Scala Tiyatrosu'nda seslendirilecek Edgar operasını yazması için sipariş verir ve Puccini ile aylık 200 liralık bir sözleşme imzalar. Bu aylık 200 lira Puccini'nin hayatında o kadar önemli bir geçim kaynağı olmuştur ki o tarihten itibaren kendini operaya adanmıştır (Altar, 2001).

Bestelediği “Manon Lescaut” operası sayesinde dönemin ünlü librettistleri Luigi ILICA ve Guiseppe Giacosa ile üç opera için anlaşmıştır. Bunlar sırasıyla “La Boheme, Tosca ve Madama Butterfly” operalarıdır (Altar, 2001).

1891'de Toscana'daki Torre del Lago'ya yerleşmiştir. Evlerinde çalışan hizmetçi ile ilişkisi olduğu dedikodularının tüm Toscana'ya yayılması sonucu kadın intihar etmiş, ölümünden sorumlu tutulup yargılanan eşi Elvira ceza almamış ama hizmetçinin ailesine yüklü miktarda tazminat ödemekle cezalandırılmıştır. Bu Puccini'nin Toscana'da çalkantılı bir dönem geçirmesine sebep olmuştur (<http://cevadmemduhaltar.com/makale-puccini-ve-turandot.html>).

1895 yılında en önemli eserlerinden biri olan “La Boheme” operasının çalışmalarına başlamıştır. Hatta eseri bitirdiğinde “Boheme'in son notalarını yazdıktan sonra sandalyeye yığıldım ve bir çocuk gibi hıçkırarak ağladım, acım o denli büyüktü...” dediği kaynaklarda yazmaktadır (Altar, 2001).

1 Şubat 1896'da Torino'da sahnelenen La Boheme sayesinde kendini dünyaya tanıtmıştır. Özellikle başkarakterdeki ozansı-duygusal tutumu ile Verdi'nin yiğitlik damarlarının tam zıttı bir karakter yaratmış, operadaki gerçekçilik akımının(Verismo) anlatımını bizlere yansıtmıştır (Altar, 2001).

1898-1899 yıllarında Victorien Sardou'nun Tosca oyununu operalaştırmak için çalışmalara başlamıştır. Eser orijinalinde 5 perdelik bir oyun olduğu için Puccini oyunu kısaltarak bestelemiştir. Eseri tamamladıktan sonra büyük bir başarı yakalamıştır. Çünkü Puccini önceki eserlerinde romantikliği daha yumuşak işlerken; Tosca'yı kanlı, dehşet verici ve ihtiraslı bir dram olarak bestelemiştir. Müziğinin önceki örneklerine tezat bir biçimde, Tosca'nın politik ve şiddetli librettosuna uygun olarak sert bir müzik yazısı kullanmıştır (<http://cevadmemduhaltar.com/makale-puccini-ve-turandot.html>).

1902 yılı itibari ile üç büyük operasının en sonuncusu olan “Madame Butterfly” eserini bestelemeye başlamıştır. 1904’teki ilk gösterimindeki başarısızlıklar sonucunda tekrar elden geçirdiği eserinin hak ettiği değeri almasını sağlamıştır (<http://cevadmemduhaltar.com/makale-puccini-ve-turandot.html>).

Özellikle Madama Butterfly operasının başarısından dolayı 1907’de Metropolitan Opera’sına davet edilip eseri oynanmıştır. Hayatındaki entrikalardan dolayı 1911-1916 yılları arasında suskunluk dönemine girmiştir (Altar, 2001).

1917 yılında trajedisi bol tek perdelik bir eser olan “Il Tabarro” operasını yazmıştır. Bu eserinden hemen sonra Viyana’dan siparişini aldığı “La Rondine” adlı operetini bitirmiştir. Uzun süreli suskunluğunun ardında belli bir zamandır aradığı libretto, Giovacchino Forzano tarafından gelmiştir. Dante’nin İlahi Komedya’sındaki birkaç beyitten esinlenerek yazılan tek perdelik komik opera Gianni Schicchi’yi bestelemeye karar vermiştir. Bu sırada Forzano konusu bir manastırda geçen yine tek perdelik “Suor Angelica” adlı eseri önerir ve kabul ettirir. Böylelikle Il Tabarro- Suor Angelica ve Gianni Schicchi’den oluşan “Il Trittico” üçlemesi ortaya çıkmıştır.

1918’de Gianni Schicchi başta olmak üzere büyük bir coşkuyla karşılanan “Il Trittico” üçlemesinden sonra 1920’ de Adami ve Simoni’nin Carlo Gozzi’nin Turandot oyununu operalaştırması üzerine 25 Eylül’de “Turandot” operasının çalışmalarına başlamıştır (<http://cevadmemduhaltar.com/makale-puccini-ve-turandot.html>).

Fakat gerek GONZI ile metin üzerindeki yoğun tartışmaları gerekse Puccini’nin kendi sağlık problemlerinden dolayı eserini bitiremeden 29 Kasım 1924 tarihinde tedavi için gittiği Brüksel’de hayata veda etmiştir. Puccini’nin Liu’nun ölüm sahnesine kadar bestelediği “Turandot” operası, yoğun tartışmalar sonucunda son düet ve final sahnesi için hazırladığı taslaklar doğrultusunda yakın dostu Franco Alfano tarafından bitirilmiştir.

1.2. Eserleri

Giacomo Puccini 66 yıllık yaşantısında birçok eser bestelemiştir. Kendisi eserlerini yazdıktan sonra opus ve ya katalog numarası vermemiştir. Dieter Schickling tarafından kataloglaştırılan Puccini'nin eserlerinin listesi günümüzde “SC” olarak gösterilmektedir.

1.2.1. Operaları ve operetleri

- Le Villi - SC 60 (1884)
- Edgar– SC 62 (1885-89)
- Manon Lescaut– SC 64 (1889-92)
- La Boheme– SC 67 (1893-95)
- Tosca– SC 69 (1896-99)
- Madame Butterfly– SC 74 (1901-3)
- La Fanciulla del West– SC 78 (1907-10)
- La Rondine– SC 83 (1914-16)
- Il Trittico – SC 84 (1916-18)
 - Il Tabarro Operası – SC 85 (1913-16)
 - Suor Angelica Operası – SC 87 (1917)
 - Gianni Schicchi- SC 88(1917-18)
- Turandot – SC 91 (1920-24)

1.2.2. Oda şarkıları (Composizioni vocali da camera per canto e pianoforte)

- A te SC 8 (1875)
- Ah! Se potesse SC 33 (1882)
- Mellancolia SC 38 (1883)
- Salve del ciel Regina SC 39 (1883)
- Storiella d'amore SC 40 (1883)
- Ad una morta! SC 41 (1883)
- Ment'ia l'avviso SC 54 (1882)
- Sole ed amore SC 63 (1888)
- Avanti Urania! SC 68 (1896)
- Inno a Diana SC 70 (1897)
- E l'uccellino SC 71 (1899)
- Terra e mare SC 73 (1902)
- Canto d'anime SC 75 (1904)
- Dios y Patria (1905)
- Casa mia, casa mia sc 79 (1908)
- Sogno d'or SC 82 (1913)
- Morire? SC 89 (1917)
- Inno a Roma SC 90 (1919)

1.2.3. Orkestra ve koro için eserleri

- Preludio a orchestra SC 1 (1876)
- Messa di Gloria a 4 voci con orchestra SC 6 (1880)
- Vexilla Regis SC 7 (1878)
- Preludio Sinfonico in La major SC 32 (1882)
- Largo Adagetto in F major SC 51 (1881–83)

- Capriccio sinfonico per orchestra SC 55 (1883)
- Scossa elettrica per orchestra SC 72 (1896)
- Requiem SC 76 (1905)
- Ecce Sacerdos Magnus Acappella coro SC 77 (1989)
- Plaudite populi (1877)
- Cessato il Suon dell'Armi (1877)
- Scherzo e trio per orchestra (1883)

1.2.4. Oda müziği ve solo enstrüman için eserleri

- Prime fantasi valzer per pianoforte SC 5 (1879)
- Fuga moderato re minor per Quartetto d'Archi SC 30 (1881)
- Adagio in La major per Pianoforte SC 31 (1882)
- Scherzo allegro vivo La major SC 34 (1882)
- Fuga andante sostenuto la major per Quartetto d'Archi SC 36 (1883)
- Fuga andante poco mosso do minor per Quartetto d'Archi SC 37 (1883)
- Trio fa major per Quartetto d'Archi SC 52 (1883)
- Scherzo re minore per Quartetto d'Archi SC 52 (1883)
- 3 Minuetti per Quartetto d'Archi SC 61 (1892)
- Crisantemi per Quartetto d'Archi SC 65 (1890)
- Piccolo Valzer per Pianoforte sc 66 (1894)
- Piccolo Tango per Pianoforte SC 80 (1910)
- Foglio d'Album per Pianoforte SC 81 (1910)
- Pezzo per Pianoforte Calmo e molto lento SC 86 (1916)

İKİNCİ BÖLÜM

2. GIOVACCHINO FORZANO’NUN YAŞAMI VE ESERLERİ

2.1. Yaşamı

19 Kasım 1884’te Floransa yakınlarındaki Borgo San Lorenzo’da doğan Forzano İtalyan oyun yazarıdır. Opera eğitiminden önce tıp eğitimi almıştır. Daha sonra hukuk okumaya başlamıştır. Mezun olduktan sonra İtalya’daki birçok belli başlı gazetede serbest yazar olarak düzenli olarak yazmaya başlamıştır. 1914’te “Il Trittico” adlı üç tane tek perdelik operadan oluşan üçlemeyi yazmasını isteyecek olan Giacomo Puccini ile tanışmıştır. Forzano eserlerinden ikisi olan “Suor Angelica” ve “Gianni Schicchi” operalarının librettolarını yazmayı kabul eder. Fakat “Il Tabarro” operasının librettosunu yazmayı reddeder. 14 Aralık 1918’de “Il Trittico” büyük beğeni kazanmıştır. Bu eserledeki başarısının hemen ardında Alberto Franchetti, Ruggerio Leoncavallo, Pietro Mascagni, Ermanno Wolf-Ferrari, Mario Perragallo ve Umberto Giordano gibi dönemin ünlü bestecilerinden libretto siparişi almıştır (<http://www.josedarioinnella.com/en/Profiles/V/Giovacchino+Forzano>).

1920-1930 yılları arasında La Scala Tiyarosu’nun sahne yönetmenliği görevinde bulunmuştur. 1920’lerde döneminin en ünlü ve en çok librettosu kullanılan librettislerinden biri olmuştur. Daha sonrasında Benito Mussolini’nin başında olduğu Ulusal Faşist Parti’nin propaganda filmlerinin yapımcısı ve yönetmeni olmuştur. 1957’de birlikte çalıştığı birçok besteciyle ilgili hatıraları ve bakış açıları sonucunda “Come li ho conosciuti” adlı belgesel ortaya çıkmıştır. Ayrıca Gianni Schicchi üzerine

alışması ve PUCCINI ile arkadaşlığı konulu birçok belgesele çıkmıştır(<http://www.josedarioinnella.com/en/Profiles/V/Giovacchino+Forzano>).

1970 yılında Roma’da hayatını kaybeden Forzano’nun oyun dili basit olmasına rağmen popülerliği sayesinde döneminde en çok oyunu oynanan sanatçılardan biridir. Fakat büyük bir faşizm destekçisi olduğu için Mussolini ile çöken faşizmden sonra bir daha eski ününe kavuşamamıştır.

2.2. Eserleri

- Notte di legenda – 1915 Alberto FRANCHETTI
- Lodoletta- 1917 Pietro MASCAGNI
- Suor Angelica- 1918 Giacomo PUCCINI
- Gianni Schicchi – 1918 Giacomo PUCCINI
- Edipo re – 1919 Ruggerio LEONCAVALLO
- Il piccola Marat – 1921 Pietro MASCAGNI
- Glauco – 1921 Alberto FRANCHETTI
- I Compagnacci – 1924 Primo RICCITELLI
- Gli amanti sposi – 1925 Ermanno WOLF- FERRARI
- Sly – 1927 Ermanno WOLF-FERRARI
- Il re – 1929 Umberto GIORDANO

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. GIANNI SCHICCHI OPERASI – SC 88 (1917-18)

3.1. Karakterler

“Her Karakter sosyal bir sınıfın temsilcisidir; temsil ettiği sınıfın bütün özelleriklerini, tiyatro aracılığı ile sihirli bir şekilde nesneye dönüştürür.”

Carlo Boso

- Zita-İhtiyar Kadın, Buoso Donati’nin kuzeni.....Mezzosoprano
- Marco-Simone’nin oğlu.....Bariton
- La Ciesca-Marco’nun eşi.....Soprano
- Rinuccio-Zita’nın Yeğeni.....Tenor
- Simone-Buoso’nun kuzeni.....Bas
- Gherardo-Buoso’nun Yeğeni.....Tenor
- Nella-Gherardo’nun eşi.....Soprano
- Gherardino-Gherardo ve Nella’nın oğulları.....Mezzosoprano
- Betto di Signa-Buoso’nun bacanağı.....Bariton
- Gainni Schicchi.....Bariton
- Lauretta-Gianni’nin kızı ve Rinuccio’nun sevgilisi.....Soprano
- Maestro Spinelloccio-Doktor.....Bas
- Amantio di Nicolao-Noter.....Bas
- Guicco-Boyacı.....Bas
- Pinellino-Ayakkabıcı.....Bas

3.1.1. Zita

Zita, en yaşlı kadın üyesi olması sebebiyle Donati ailesinin annesi konumundadır. Aynı zamanda Rinuccio'nun teyzesidir. Rinuccio ona sürekli Gianni Schicchi'nin kızı Lauretta ile evlenmek için yalvarır. Zita'da eğer Buoso onlara yeterince büyük miktarda bir para bıraktıysa istediği kişiyle evlenebileceğini söyler. Fakat aileye hiçbir şey kalmayınca sinir ve kıskançlıkla Schicchi'nin aileden para koparmaktan başka bir fikri olmadığını söyler. Rinuccio buna rağmen Gianni'yi yanlarına çağırınca Zita öfkelenir ve köylü olduklarını öne sürerek aralarında sınıf farkı olan Lauretta ile evlenmesine izin vermez. Sonunda Zita'nın asıl odağı miras olduğu için dikkatini, çevirdikleri oyun karşılığında özellikle Signa'daki değirmenleri ona rüşvet olarak sunar.

3.1.2. Marco

Marco, Simone'nin oğlu ve La Ciesca'nın kocasıdır. Büyük bir hayranlık duyduğu babasında bir gün ailenin liderliğini almak istemektedir. Umutsuzca Buoso'nun vasiyetinden yüklü miktarda para beklemektedir. Tabi paradansa en çok da Signa'daki değirmenleri, katırı ve Floransa'daki evi istemektedir. Aslında bütün bunları karısına duyduğu aşktan dolayı istemektedir. Çünkü kendisi karısının ona hissettiği aşktan çok daha fazlasını hissettiği için La Ciesca'yı zenginliklerle etkilemeyi istemektedir. Bunun için babasını bile karşısına alarak kendisinin artık büyüdüğünü opera boyunca babasına ima ederek Simone'ye karşı bir tavır sergiler.

3.1.3. La Ciesca

La Ciesca, Marco'nun eşi ve Simone'nin gelinidir. Marco ile evliliklerinde evin baskın karakteridir. Sürekli Marco'nun babasının gölgesinden çıkmasını ve kendi kararlarına göre hareket etmesini ister. La Ciesca cömert, lüks bir yaşam tarzına alışkın ve düşkündür; bunu değiştirmeye pek de niyeti yoktur. Bu yüzden Buoso'dan

kalan mirasın en güzel kısmına sahip olmayı çok ister. Bunun için de yapmayacağı şey yoktur.

3.1.4. Rinuccio

Rinucco, şefkatli ve biraz da saf bir genç adamdır. Zengin Donati ailesinin annesi konumundaki Zita'nın yeğenidir. Ailesini çok sevmesine rağmen, onlardaki servet düşkünlüğü kendisinde yoktur. Rinuccio, Gianni Schicchi'nin kızı Lauretta'ya aşiktir. Onunla evlenmek için sürekli teyzesinden izin almaya çalışır.

Ailesine Buoso'nun mirasından yüklü bir pay kalması durumunda, çeyizi olmayan bir kız olan Lauretta ile evlenmesine izin vermeleri için yalvarır. Rinuccio umutsuz bir âşık olarak, ailesinin alt sınıftaki insanlara olan olumsuz tutumunu desteklememektedir. Daha doğrusu Lauretta ile evlenebilmek için ailenin zengin bir gelin takıntısından vazgeçmesi konusunda her yolu denemektedir.

3.1.5. Simone

Simone, Buoso'nun kuzeni ve ailenin en büyüğüdür. Hem eski Fucecchio belediye başkanı hem de en büyük o olduğu için mirasın en büyük kısmının kendine ait olduğunu iddia etmektedir. Simone dul olmasına rağmen oğlu ve gelinini öne sürerek iddasını güçlendirmeye çalışır. Aile üyeleri en yaşlıları olduğu için her sorunun cevabının ve her problemin çözümünün Simone'de olduğunu düşünürerek ona danışırlar. Aslında o da bu statüde olmaktan hoşlanır ve tavrı hep bu yöndedir. Simone'nin ailede en samimi hissettiği kişi yaşlarının yakın olması sebebiyle Zita'dır. Rinuccio'nun alt sınıftan Gianni Schicchi'nin kızı ile evlenmesi konusunda olduğu gibi mümkün oldukça Zita ile aynı fikirleri savunur.

3.1.6. Gherardo

Gherardo, Buoso'nun yeğeni, Nella'nın eşi ve Gherardino'nun babasıdır. Mirastan kalan zenginlikler için mücadele eden akrabalar arasında en küçükleridir. Ancak yaşı, ona ve Nella'ya Signa'daki değirmenler, katır ve Floransa'daki ev uğrunda mücadele etmek için bir engel değildir. Diğerlerinden daha genç oldukları için mirasta daha fazla payları olduğunu düşünmektedirler. Gherardo, bu gergin ortamda şımararak sürekli dikkat dağıtan oğlu Gherardino'ya kızmayı, aileye otoritesini kanıtlamak için bir fırsat olarak görmektedir. Bundan dolayı Gherardino'ya sadece kendisinden emir almasını tembihler. Çift olarak aile fertleri ile güçlü bir bağ kurmak istemezler; çünkü onları mirasla aralarındaki en büyük engel olarak görürler.

3.1.7. Nella

Nella, Gherardo'nun eşi ve Gherardino'nun annesidir. Evlilikleri sayesinde bu zengin ailenin bir ferdi olduğu için kocasının baskınlığını, kendisini rahatsız etmesine rağmen kabul etmek zorunda kalmıştır. Nella'nın tek amacı Signa'daki değirmenler, katır ve Floransa'daki eve sahip olmaktır. Bunun için sürekli kocasına cesaret vererek akrabalarına karşı doldurur.

3.1.8. Gherardino

Gherardino, Gherardo ve Nella'nın çocuklarıdır. Bu küçük çocuk çevresinde olanları tam olarak kavrayamadığı için sürekli ortalıkta koşturur, oyuncakları ile oynar. Akrabaların bir kısmı, miras kavgasının ortasında onun ayak altında dolaşmasından rahatsız olurken bir kısmı da görmezden gelir. Gherardino'nun dikkati sürekli kuzeni Rinuccio'dadır; çünkü Rinuccio'dan tıpkı Gianni Schicchi'yi çağırması karşılığında kopardığı gibi, para koparabileceği angarya bir iş beklemektedir.

3.1.9. Betto di Signa

Betto, Buoso'nun kayınbiraderidir. Eşinin hayatta olmadığı varsayılan Betto akrabalar arasında en farklı, fakir ve kılıksız olmasının yanı sıra bir nevi akrabaların yancısı durumundadır. Aile ile doğrudan bağlantısı veya karısının akıbeti bilinmemektedir. Ailenin geri kalanları gibi mirasın en büyük kısmını ister. Özellikle Prato'daki çayırları istediğini belirtir. Prodüksiyonlarda çoğunlukla elinde bir içki şişesiyle alkolik ve hırsız olarak tasvir edilir.

3.1.10. Gianni Schicchi

Gianni, kurnaz ve kendini beğenmiş fakat fakir bir adamdır. Zengin olmanın yolunu, kızı Lauretta'yı varlıklı biriyle evlendirmekte görmektedir. Gianni son derece kıvrak zekasıyla çevresine birçok oyun oynar. Özellikle işin içerisinde zenginler varsa yaptığı eylemleri ve oyunları ahlaki açıdan yanlış görmez. Bunun sebebi olarak da sınıf ayrımının kaba ve yargılayıcı olduğunu öne sürer. Floransa'ya bile tamamen kendi çabaları ile gelip her şeyi sıfırdan inşa ettiği için kesinlikle mütevazı değildir. Schicchi özellikle dikkatin kendinde olmasını çok sever. Söylediği her şey çevredekiler tarafından dikkatte alınır. Gianni'nin tüm bu tavrı Lauretta'ya daha saygın ve güzel bir hayat sağlayabilmek içindir. Oyunda Lauratta'nın annesinin neden olmadığı hakkında bilgi verilmemiştir. Belki de bu koruyucu tavır Lauretta'nın annesinin yokluğunu hissetmemesi içindir. Hikâyenin onu getirdiği noktada, eline geçen fırsatı kaçırmayacaktır. Sonucunda Dante'nin onu Inferno'suna göndermesi bile önemli değildir.

3.1.11. Lauretta

Lauretta, Gainni Schicchi'nin kızıdır. Tıpkı babası gibi istediği şeyi nasıl alacağını, her şeyi öğrendiği babasından bile daha iyi bilir. Lauretta, Rinuccio'ya olan umutsuz aşkını gerçeğe dönüştürmek istegindedir. Çift aşklarının para dahil birçok değerden daha yukarıda olduğunu düşünmektedir. Hatta Lauretta, Donatiler ile tanışırsa paranın değerinin kalmayacağından yana bir düşünce içerisinde. Lauretta belli hedefleri olan bir genç kız olmasına rağmen Rinuccio ile evlenme hayali onu her şeyden daha fazla mutlu etmektedir. Babası ile yaşamayı sevse de sürekli insanları manüpile eden ve oyun oynayan bir adamla yaşamaktansa basit, aşk dolu bir yaşama özlem duymaktadır.

3.1.12. Maestro Spinelloccio

Maestro Spinelloccio, Donati ailesinin doktorudur. Yaşlı ve mesleği konusunda kendini beğenmiş bir adamdır. Hikayede, bölgedeki en ünlü doktor olduğunu ve muhtemelen nesiller boyu birçok büyük aileye doktor olarak hizmet ettiğini ima eder. Nazal ve “ş” harfi vurgusu ile karakterize edilen Bolognalı aksanı kullanarak konuşur. Birçok prodüksiyonda Spinelloccio'nun ortadaki dönen oyunu fark edememesinin sebebi, yaşı gereği az duyması ve görmesi olarak ele alınır.

3.1.13. Amantio di Nicolao

Üstad Amantio di Nicolao, Donati ailesinin noteri/avukatıdır. Özellikle hikayemizde kendisinin aile üyelerinin vasiyetini yazdığını görürüz. Amantio yasalara bağlı olduğu için Buoso'nun vasiyetini tekrar yazarken, özellikle akrabalara yaşlı ve ölmekte olan adamın akli dengesinin yerinde olduğundan emin olmak için sorular sorar. Noter her şeyin yasalara uygun olması için yanında gelirken aile dışından iki kişiyi de tanık olarak getirir.

3.1.14. Guccio

Guccio, Floransa’da basit bir kumaş boyacıdır. Buoso Donati’nin vasiyetinin yeniden yazılmasında şahit olmak için gelmiştir. Asıl derdi ise kasabada zenginliğinden çok konuşulan Buoso’nun evini ve kendisini görmektir. İşin sonunda merakını da gidermiş olarak Donati ailesini teskin ederek evden ayrılır.

3.1.15. Pinellino

Pinellino, Buoso’nun vasiyetinin yeniden yazılması için gelmiştir. Floransa’lı yerel bir ayakkabı tamircisidir. O da tıpkı birçok insan gibi Donatilerin zenginliklerine hayran olan biridir. Uzun zamandır tanıdığı ve dostu olarak gördüğü Buoso’yu son kez göreme fırsatını kaçırmak istememiştir. Gerçekten üzüldüğünü tüm sahne boyunca ağlamasında görürüz.

3.2. Operanın Konusunun Müzikal Örnekler İle Detaylı İncelenmesi

1299’da Floransa’daki Buoso Donati’nin evinin yatak odası. Sabah saat dokuz, odadaki aydınlık güneş ışığı ve mum ışığı arasında bölünmüş durumda. Geniş bir pencereden Arnolfo kulesinin görünmektedir. Odanın sağında ve solunda merdivenler; bir masanın üstünde de çeşitli gümüş nesneler var.

Yarım inmiş perdeler, yakın zamanda ölen Buoso Donati’nin cesedinin yattığı yatağı gizler. Yatağın yanında dört mumluk vardır, mumları yanar; yatağın önünde mumları sönmüş üç dallı bir şamdan var.

İlk başta “tumultuoso”(gürültülü) adlı bir tabir vardır ve bu beklentide olan akrabaların Buoso’nun öldüğünü duyduklarında yaşlı Buoso’nun evine koşarkenki çılgın aceleyi işaret eder. Bunu, sızlanan bir “Yas” veya “Ölüm” motifi takip eder (<https://cultura.biografieonline.it/gianni-schicchi-puccini/>).

Şekil 1: “Yas” veya “Ölüm” Motifi

Kaynak: Puccini, G.(1918) *Il Trittico* Gianni Schicchi: G. Ricordi & C.

Akrabalardan oluşan bir grup, umutlu, korkulu ve endişeli bir şekilde Buoso'nun yatağının önünde dizilir. Akrabalar arasında Buoso'nun yeğeni Gherardo, karısı Nella ve küçük oğulları Gherardino; Buoso'nun kuzeni Simone; Simone'un oğlu Marco ve karısı La Ciesca; genç yeğeni Rinuccio'nun eşlik ettiği Buoso'nun yaşlı kuzeni Zita; ve Buoso'nun yoksul kayınbiraderi Betto di Signa.

Belli ki sıkılmış ve bilyelerle oynayarak kendini eğlendirmeye çalışan küçük Gherardino hariç tüm akrabalar yas tutuyor, inliyor ve mırıldanıyorlar. Gherardino sandalyeyi devirir, yas tutanlar ağıklarını keser ve sessiz kalması için onu azarlar. Bir süre sonra babasının kolunu çekiştirerek bir şeyler fısıldar, bu da Gherardo'yu çileden çıkararak oğlunu odadan dışarı atmasına sebep olur.

Akrabaların aklının Buoso'nun kaybıyla değil de servetini nasıl miras ettiğiyle meşgul olduğu gün gibi ortadadır. Mızızlanmayı ve fısıldaşmayı bırakıp Buoso'nun mirasını Signa'daki keşişlere bırakarak, mallarını etik dışı yollarla kazanmasının kefareti ödemediği söylentisini dillendirirler. Bu arada Gianni Schicchi'nin, gölge gibi onların umut ve öfkeleriyle muzipçe oynaması olasılığından duydukları iğrentiyi, müzikal bir vurguyla ifade eder.

Şekil 2. Gianni Schicchi Teması

Kaynak: Puccini, G.(1918) *Il Trittico Gianni Schicchi*: G. Ricordi & C.

Akrabalar, aralarında en yaşlı ve en bilge olarak gördükleri bir zamanlar Fucecchio belediye başkanı olan Simone'nin tavsiyesini isterler. Simone uzun ve ağır bir şekilde değerlendirmesini yapar ve daha sonra kararını verir. Vasiyet eğer noterdeyse, bu rahipler için iyi, ancak onlar için kötü olacaktır. Ancak vasiyet hala odadaysa, bu rahipler için kötü, ancak onlar için umut verici olabilir.

Masaya gizlice yaklaşan ve değerli gümüş eşyalardan bazılarını paltosunun altına yerleştirmeye çalışan Betto hariç herkes, Buoso'nun vasiyetini her şeyi altüst ederek çılgınca aramaya başlarlar. Çekmeceleri, dolapları açarlar, yatağın altına bakarlar ve süreçte odayı dağıtırlar. Bulduğunu iddia eden iki yanlış alarm diğerlerinin dikkatini çeker. Son olarak, merdivenin tepesindeki bir çekmeceli sandığın başında dikilen Rinuccio, Buoso'nun vasiyeti olabileceğini düşündüğü bir parşömen bulur. Onu hevesli akrabalarından uzak tutarak Zita'dan Buoso'nun vasiyetinin herhangi bir bölümünü kendisine bırakmasını ve son derece zengin hale gelmesi durumunda, Gianni Schicchi'nin kızı Lauretta ile evlenmesine izin vereceğini söylemesini ister. Buoso servetini kendisine devretmişse, Zita kiminle evlendiğiyle ilgilenmediğini söyler.

Şekil 3. Rinuccio ve Lauretta'nın aşk motifi

Kaynak: Puccini, G.(1918) *Il Trittico Gianni Schicchi*: G. Ricordi & C.

Rinuccio, parşömeni Zita'ya verir. Zita parşömen üzerindeki şeridi kesmek üzeredir. Kısa bir süre önce masada olan makasları arar ama onları bulamaz: çünkü

Betto'nun cebindeler. Şeridi kesmek yerine belgenin üstünden sıyrır; Sonunda, akrabalar Buoso'nun vasiyetini bulmuştur. Herkes içeriğini okumaya çalışırken Zita'nın etrafında toplanırlar. Bu arada Rinuccio, Gherardino'yu bir kenara çeker, ona biraz para verir ve acele etmesini, Gianni Schicchi ve Lauretta'ya hemen gelmelerini söylemesini ister.

Zita, belgedeki yazıyı okur “Sevgili kuzenlerim Zita ve Simone”. İkisi de umutlanır; Simone, heyecan ve beklenti içinde, sönmüş olan üç mumu yakar. Diğerleri, Buoso'nun her birine ne bıraktığını tahmin etmeye başlar: belki de ev, Signa'daki değirmenler ve katır, ya da kim bilir?

Zita heyecanlı grubun merkezinde durmaktadır, tüm gözler hevesle o önemli belgeye odaklanır.

Şekil 4. “Vasiyet” Motifi

Kaynak: Puccini, G.(1918) Il Trittico Gianni Schicchi: G. Ricordi & C.

Vasiyetin okunmasına odaklanmışken dudakları hareket eder. Aniden yüzleri trajik bir hal alır. Duyduklarına inanamaz hale gelirler ve sonunda öfkeye bürünürler. Birkaç dakika önce yaktığı mumları söndürmeye devam eden Simone hariç mutsuzluk içinde, hepsi en yakın sandalyeye düşer ve gözleri tamamen açık, boşluğa bakarlar.

Akrabalar, Buoso'nun vasiyetindekilerden dolayı donup kalmıştır. Bastırdığı öfkesiyle ile Simone, söylentinin gerçekten doğru olduğunu duyurur. Donati'nin akrabaları açlıktan ölerken, rahipler zengin ve kendi paylarına düşenleri semirecek, Buoso Donati'nin zenginlikleriyle keyif yapacaklar. Rinuccio, rahiplerin açgözlülüğünü doyumak için mutluluğunu feda etmesi gerektiğinden yakınmaktadır. Akrabaların öfkesi git gide artmaktadır; her biri yerinden kalkar ve odanın içerisinde hareket eder, rahiplere histerik bir şekilde lanet ve küfür ederler. Acı kahkahalarla katılarak, onları akla gelmedik her türlü aşağılık isimle anmaktadırlar. Öfke ve taşkınlık bir kez daha

umutsuzluğa dönüşür. Bazıları, Buoso'nun onları mirasından mahrum bıraktığına inanamayan bir şekilde gözyaşı dökmeye başlar. Ama daha da kötüsü, Buoso'nun vasiyeti tam bir hayal kırıklığıdır ve şimdi bunu değiştirmek için yapılacak hiçbir şey yoktur. Ve yine her şeyi bilen Simone'a dönerek, bu açmazlarından çıkmak için ondan yardım isterler; ancak yaşlı adam sadece üzgün bir şekilde başını sallar, durumlarının umutsuz olduğunu kabul eder. Rinuccio, onlara yalnızca tek bir adamın yardımcı olabileceği ve yol gösterebileceği önerisiyle öne çıkar: Gianni Schicchi. Akrabalar hayal kırıklığına uğramıştır. Zita, saygın Foransalı ailesinin o ahlaksız ve sonradan görmeyle ya da kızıyla bir işinin olmayacağını söyler. Gherardino, birden “İşte geliyor!” diyerek gelir. Akrabalar, Schicchi'yi eve girmekten men ederek homurdanırlar; Gherardino babasından başka birinden emir aldığı için tokadı hak etmiştir. Herkes Gianni Schicchi'ye, özellikle de bir Donati olan Rinuccio'nun o alçak, kaba ve mide bulandırıcı köylünün kızıyla evlenmeyi düşünmesi fikrine karşı hakaretler etmeye devam eder. Ancak Rinuccio, yanıldıklarını uyarır. Gianni'nin kurnaz ve zeki olduğunu, aptal olmadığını, keskin bir zekası olduğunu ve herhangi birisinin özel bir sorunu varsa, cevabı alacağını söyler. “Schicchi birinci sınıf bir performans sanatçısı; herhangi bir numarayı sonuna kadar götüreceğine ikna olmak için tek yapılması gereken kurnaz gözlerine ya da eski bir yıkık kule gibi duran büyük burnuna bakmak yeterlidir” diyerek devam eder. Rinuccio akrabaları uyarır, şu anda sadece en zekice yapılmış hile, işlerine yaracaktır.

Şekil 5. “Floransa çiçekli bir ağaç gibidir”

Kaynak: Puccini, G.(1918) Il Trittico Gianni Schicchi: G. Ricordi & C.

Rinuccio, Floransa metaforunu kullanarak Gianni Schicchi'yi över, “büyük sanat, bilim ve büyük insanların kenti” . Rinuccio, akrabalarını husumet ve suçlamalarını unutmaya, Giotto'nun ve Medici'nin halefi: Gianni Schicchi'nin sağlığına duacı olmaya davet eder.

Kapı çalınır; Gianni Schicchi ardından kızı Lauretta ile içeri girer. Düzenbazların şahı eşikte duraksar ve akrabalarının yüzlerine bakar. Akrabaların yüz ifadesindeki hüznün ve perişanlığa bakılacak olursa, Buoso'nun düzeltilmesi gereken bir hayal kırıklığı olduğunu sezinler. Bu arada Rinuccio ve Lauretta birbirlerini sevgiyle selamlarlar. Rinuccio ona başlarına gelen ani, talihsiz durumu anlatır. Gianni Schicchi, yatağın etrafındaki yanan mumlardan Buoso Donati'nin öldüğünü anlar. Kendi kendine, akrabalarının gerçekten kederlendiklerini mi, yoksa rol mü yaptıklarını düşünür. Fakat dışından, kederlerinin dayanılmaz olduğunu ve üzüntülerini anladığını söyler.

Yine de onlara, ölümün olağan bir durum olduğunu söyler. Hem sonra bu durumda Buoso'yu kaybetmiş olsalar da kesinlikle bir miktar para da onlara kalmış olabileceğini söyler.

Zita, Schicchi'ye Buoso'nun parasını keşişlere miras bıraktığını ve onları ise parasız bıraktığını anlatır. Ne var ki, bu durumun Schicchi'yi ilgilendirmediklerini ve derhal gitmesi gerektiğini, yeğeninin çeyizsiz bir kız olan Lauretta ile evlenmesine asla izin vermeyeceğini söyler. Rinuccio, Zita'ya ve aynı şekilde Lauretta babasına yalvarır; aşkları paradan daha önemlidir. Ancak sevenler hayal kırıklığına uğrar, umutları inatçılık yüzünden paramparça olur.

Gianni Schicchi ve Zita şiddetli bir şekilde tartışırlar. Schicchi, Zita'yı diğer tüm şeylerin yanı sıra, alaycı, cimri sefil bir yaşlı olarak nitelendirir, Zita, Gianni'nin hakaretlerine aynı şekilde karşılık verir. Diğerleri, tek endişelerinin Buoso'nun vasiyetini düşünmek olduğunu öne sürerek tartışmalarını kesmeye çalışırlar. Schicchi evi terk etmeye kalktığında Rinuccio, Buoso'nun vasiyetine bir bakması için akrabalarıyla birlikte yalvarır. Schicchi'ye, ondan başka kimsenin kendilerini yardım edemeyeceğini söyler; o çareyi, hatayı yada açığı bulacak olan bir problem çözme uzmanıdır. Ancak hakarete uğrayan ve öfkelenen Schicchi, akrabalara yardım etmeyi reddeder. Lauretta, babasına Rinuccio ile evlenemezse kendisini Arno'ya atacağını söyleyerek, fikrini değiştirmeye çalışır.

Andante ingenuo
LAURETTA

Şekil 6. “Oh! Benim sevgili babam”

Kaynak: Puccini, G.(1918) Il Trittico Gianni Schicchi: G. Ricordi & C.

Laretta'nın duygusal - ve tehditkâr - itirazları Schicchi'yi köşeye sıkıştırır; “vasiyeti bana verin” diye, öfkeyle bağırır. Gianni, vasiyeti okumaya kendini kaptırmış şekilde bir volta atmaktadır, oturduğu yerde başını şüpheyile sağa sola sallayan Simone hariç akrabalar ise onu hem gözleyip, hem de peşinde dolanırlar. Rinuccio ve Laretta ise dünyanın geri kalanına kayıtsız bir şekilde, paramparça olmuş aşklarını ve evlenme umutlarına üzülmemektedir.

Schicchi, bir durup bir yürüyerek vasiyeti daha yakından incelemektedir. Akrabaları, kendisi düşünürken sessiz olmaları konusunda uyarır. Boşluğa doğru bakarken, sanki kafasında bir fikir canlanmış gibi, bir zafer kazanmışçasına, yüzü keskin bir ifadeye bürünür. Akrabalarla konuşmadan önce, Laretta'ya odadan çıkmasını, terasta küçük kuşları beslemesini söyler: tek başına, Rinuccio olmadan. Laretta gözden kaybolur kaybolmaz, akrabalara döner ve kendilerinden başka birinin Buoso'nun öldüğünü bilip bilmediğini sorar. Cevap verirler: “Hayır.” Onlara henüz kimseye bunu duyurmamalarını tembihler. Sonra şüpheyile hizmetkarları sorar, Zita'nın Buoso öldüğünden beri akrabalar dışında hiç kimsenin odaya girmediğini doğrulamasını ister. Schicchi, Marco ve Gherardo'dan ölüyü ve şamdanları yan odaya götürmelerini, kadınlardan da yatağı toparlamalarını ister. Aniden çalan kapı herkesi ürkütür. Korkuyla fısıldayan Zita, gelenin doktor Maestro Spinelloccio olduğunu söyler. Schicchi akrabalara, doktoru içeri almamalarını; Ona Buoso'nun kendini daha iyi hissettiğini ve dinlendiğini söylemeleri gerektiğini söyler. Ancak dışarıda bekleyen doktor sabırsızlanmaktadır . Schicchi perdelerin arkasına saklanır ve Betto içeriye giren ışığı azaltmak için güneşlikleri kapatır. Diğer akrabalar aralık kapının etrafında toplanır ve doktoru lafa tutarlar, hastalarının iyi durumda olduğunu ve çok daha iyi hissettiğini iletirler. Spinelloccio içeri zorla girer. Onlarla yukarıdan bir tonla ve Bologna aksanıyla

konusarak, yeni öğrendiği bilimin mucizelerine Buoso'nun sağlığını geri kazandırdığını söyler. Hastasını görmek için yatağa yaklaşmaya çalıştığında ise, akrabalar Buoso'nun uyuduğunu söyleyerek önüne geçerler. Ne var ki perdelerin arkasından, ince, zayıf ve titrek bir ses, doktora akşam tekrar gelmesi için yalvarır; çünkü kendini uyuklu hissediyordur ve dinlenmeye ihtiyacı vardır. Bir an için Buoso'nun sesi o kadar ikna edicidir ki akrabalar ürkerler, ancak kısa süre sonra bunun Buoso'yu taklit eden Gianni Schicchi'nin sesi olduğunu anlarlar.

Korkusundan, kolunda sakladığı gümüş bir tepsiyi düşüren yaşlı Betto hariç, kendilerini kontrol etmeyi başarırlar; Zita tepsiyi alır ve masanın üzerine koyar, Betto'yu tehditkar bir bakışla suçlamaktan ve parmağını sallayarak gözdağı vermekten başka bir şey yapmaz. Spinelloccio, akşam dönmeyi kabul eder, tabi ki önce bilimin mucizelerini ve özellikle Bologna'daki tıp okulunun iyi bilinen becerileri sayesinde, hastalarının meydan okuyup, asla ölmediğini, söyleyerek harika tıbbi uzmanlığını övdükten sonra. (Commedia dell'arte'de Doktor genellikle Bolognalı olurdu.) Doktor gittikten sonra Betto, güneşlikleri yeniden açarak gün ışığının tamamıyla içeri girmesine izin verir. Gianni Schicchi saklandığı yerden çıkar ve akrabalara gururla sorar: "Sesim Donati'ye benzedi mi?" Mükemmel olduğunu söylerler ve Schicchi de zevk içerisinde cevaplar: "Zafer! Zafer!" Ancak aptal akrabalar planının tam kapsamını kavramış gibi görünmüyorlar. Hiç vakit kaybetmeden Schicchi, Noter'i hemen, gecikmeden getirmelerini ister; yaşlı Buoso daha da kötüleşmiştir ve vasiyetini yazdırmak için onu çağırmaktadır.

Schicchi planının ayrıntılarını akrabalara açıklar; noter geldiğinde, odada loş ışık olacak ve Buoso Donati yatağında, başında kukuleta, yüzü peçe ve battaniyeyle gizlenmiş ve tam olarak Buoso'nunki gibi görünen bir burun. Ancak yatakta yaşlı Buoso yerine, Buoso'nun sesini taklit eden, Buoso gibi davranan ve akrabaların hoşuna gidecek başka bir vasiyet yazdıran Gianni Schicchi olacak. Schicchi, dünyanın en ustaca, en büyük numarasını icat etmiş olmaktan gurur duyar; duygulara boğulan akrabalar zaferlerini ve özellikle keşişlere karşı intikamlarını kutlarlar. Akrabalar Schicchi'nin etrafında toplanır ve ona övgüler düzüp ve eteklerini öperler. Duygu selinde birbirlerini kucaklarlar ve hatta birbirlerine olan sevgileri için şarkılar söylerler. Rinuccio, Noteri getirmek için hemen dışarı çıkar.

Simone, Buoso'nun parasını nasıl bölebileceklerine karar vermek için acele etmeleri gerektiğini söyler: hepimize eşit şekilde. Sonra tartışmaya başlarlar, her biri belli mülkler için hak iddia eder: Fucecchio'daki ev (Simone), Figline'daki (Zita), Prato'daki çayırlar (Betto), Empoli'deki arazi (Gherardo), Quintole'deki ev (Marco) ve elbette herkesin istediği en değerli mülk, içinde oldukları ev, Signa'daki yeldeğirmeni, katır ve kereste fabrikası Schicchi sinsice nasıl da kuvvetli aile bağları var diye düşünür. Bir cenaze çanının kederli sesi duyulduğunda, akrabalar bağırmayı bırakırlar, hepsi birden kasabanın Buoso'nun ölümünü öğrendiğini ve planlarının suya düştüğüne dair bir işaret olduğunu düşünür. Gherardo araştırmak için odadan fırlar. Lauretta terastan içeri girer ve babasına kuşların yemek istemediğini söyler; Schicchi, kendisi numarasını sergilerken, meşgul olmasını ve yolundan çekilmesini ister, bu yüzden kuşlara su vermesini söyler.

Gherardo keşiften döner. Nefes nefese, cenaze çanının onlar için yanlış bir alarm olduğunu, çanların, kaptanın hizmetkârının ölüm duyurusu olduğunu söyler. Akrabalar rahatlar ve neşelenir, düşünceleri hemen Buoso'nun mülklerinin nasıl dağıtılacağıyla ilgili umutlarına döner. Simone yetkin bir edayla, Buoso'nun mülkünün tasarrufuna ilişkin kararın, adil Gianni Schicchi'ye bırakılması gerektiğini söyler. Schicchi isteklerinin kabul eder ve senaryosuna, Buoso'nun kukuleta (gece şapkası), pijama ve dantel mendilini isteyerek, hazırlanır.

Her akraba Schicchi'ye yanaşır, fısıldayarak içinde bulundukları ev, Signa'daki yeldeğirmeni, katır ve kereste fabrikalarını kendisine vermesi durumunda rüşvet teklif eder; Gianni her birine güvence vererek, endişe etmemelerini tembihler.

Her biri Schicchi ile yaptıkları gizli konuşmadan sonra, Schicchi'yi ikna etmeyi başardığından emin bir şekilde ellerini neşeyle ovuşturmaktadı. Bu arada Gianni, Buoso'nun kukuletası ve pijamasını giyer ve üç kadından övgü alır.

Simone, Noterin gelişini görebilmek için pencerede kalır; Gherardo, Noterin oturacağı masadan her şeyi kaldırır; Marco ve Betto da odayı karartmak için perdeleri çekerler. Hepsi heyecanlı, kendilerine hakim olduklarından eminler, çünkü kurtarıcıları Gianni Schicchi burada. Zita, Nedda ve Ciesca, Schicchi'yi Buoso'nun yatağına şöyle

devam eden bir ninniyle yatağa yatırır: “O Gianni Schicchi, nostro salvatore!” (Ah, Gianni Schicchi, kurtarıcımız!)

Akrabaların tümü numaranın gerçekleşmesi için heveslidir. Ancak onu Buoso'nun yatağına doğru götürürlerken, Schicchi ciddiyetle onları uyarır, eylemlerinin yasadışı olduğunu unutmamalarını hatırlatır: “Resmi kağıtlarda isimlerin hileli bir şekilde değiştirilmesi, cezası bir elin kesilmesi olan ve sonrasında sonsuza değin Floransa'dan sürgün olan bir sahtecilik suçudur. ” Floransa'dan ayrılma ve kesinlikle kesilmiş bir el düşüncesine dayanamayan herkes, Schicchi'nin uyarısını hüznle tekrarlar.

Şekil 7. “Güle Güle Floransa”

Kaynak: Puccini, G.(1918) Il Trittico Gianni Schicchi: G. Ricordi & C.

Kapıyı çalınır. Schicchi, Buoso'nun yatağına girerken, akrabalar odayı karartmak için perdeleri kapatır ve Noterin vasiyeti yazabilmesi için yeterli ışık sağlamak için dikkatlice masaya bir mum yerleştirirler. Rinuccio, kunduracı Pinellino ve boyacı Guccio'nun eşlik ettiği Noter Amantio di Nicolao ile birlikte gelir. Schicchi yatakta yatar, örtülerin altında saklanarak vasiyetinin imzasına tanık olmaya geldikleri için onlara teşekkür ederek, selamlar. Gianni/Buoso, Noter'e vasiyetini kendisinin yazmayı istediğini, ne var ki felç nedeniyle mümkün olmadığını, bu sebeple Notere muhtaç kaldığını söyler, acısını göstermek adına titreyen kolunu kaldırır ve akrabalarından numaradan bir şefkat nidası yükselir; “Zavallı Buoso!. Noter, vasiyete Latince bir girişle başlar: Floransa Noteri Amantio di Nicolao, 1299 Eylülünün bu ilk gününde, Buoso Donati'nin isteği üzerine, önceki tüm vasiyetlerini iptal eden, son arzusu ve vasiyetnamesini yazmaktayım. Akrabalardan heyecanlı bir onay yükselir.

Noter, Buoso'ya cenazesini sorar. Gianni / Buoso, lüks ya da gösterişli olmamasını, birkaç florinden daha pahalı olmayan bir şey olmamasını iletir. Akrabalar Buoso'nun alçakgönüllülüğünü tam anlamıyla onaylarlar. Sonra Gianni/Buoso, vasiyetini dikte etmeye başlar: “Keşişler ve Santa Reparata'daki fonlarına, mirasım” - akrabalar korkusu yüzlerine yansır, ne var ki beş lireti duyduklarında rahat bir nefes alırlar; kendilerine gelirler ve hayırseverliğini takdir ederler, Noter kurnazca miktarın küçüklüğünü sorgular, ancak Gianni / Buoso eğer daha fazla bıraksaydı, insanların o parayı çaldığını düşüneceklerini söyledi. Akrabalar bilgeliğini ve zekasını tebrik eder. Gianni/Buoso, akrabalarına eşit paylar ile bir parasını bölüştürür. Sonra, diğer eşyalarını miras bırakır: Fucecchio'daki mülkü Simone'a; Figline'daki çiftlikler Zita'ya; Prato'daki arsalar Betto'ya; Empoli'deki mülk Nella ve Gherardo'ya; Quintole'daki mülk La Ciesca ve Marco. Vasilerin her biri takdir ve minnetlerini mırıldanır, , ancak alçak sesle gerçek endişelerini ortaya koyarlar: en önemli mülkün tahsisi; içinde bulundukları ev, Signa'daki yeldeğirmeni, katır ve kereste fabrikaları.

Gianni / Buoso devam eder. Toskana'nın en iyisi olan katırı sadık arkadaşı Gianni Schicchi'ye miras bırakır. Noter, vasiyeti kaydettikçe, akrabalar onun delirdiğini düşünerek korkuyla, yerlerinden sıçrarlar. Simone adeta patlayarak, Gianni Schicchi'nin bir katırla ne işi olacağını katırla sorar, ancak Gianni / Buoso, Gianni Schicchi'nin ne istediğini iyi bildiğini söyler. Simone sersemlemiştir, ancak itirazından vazgeçer. Bu arada akrabalar, mülkü kendine alan alçak, çakal Schicchi'yi küfürler ederek homurdanmaya başlar.

Gianni / Buoso daha sonra Floransa'daki konağını sadık ve sevecen arkadaşı Gianni Schicchi'ye miras bırakır. Akrabalar öfkeyle patlar, mirasda izin vermeyecekleri bir haksızlık olduğunu haykırırlar; Gianni / Buoso, yaptıkları sahtekarlığı ve Floransa'dan yalnızca tek elleri kalarak sürgün edilebileceklerini hatırlatan, ince ve gıcırtilı bir sesle “Addio, Firenze” (“Elveda, Floransa”) diyerek cezayı hatırlatır. Akrabalar hızla susar ve Schicchi'nin “veda” hatırlatmasının gizli anlamını tam olarak kavrarlar.

Yine de, her şeyi kaybetmiş sayılmazlar: Signa'daki mülkler ne olacak? Akrabalar büyük bir beklenti içinde beklerler, ne var ki küstah Gianni / Buoso da benzer

şekilde tüm Signa mülklerini, her bir cümlesindeki “veda” detayıyla, akrabalara hilelerini ve olası cezalarını hatırlatarak, sevecen arkadaşı Gianni Schicchi'ye miras bıraktığında, bu beklentiler şoka dönüşür. Akrabalar kendi tuzaklarına yakalanmıştır; tek yapabildikleri inlemek. Ancak Gianni / Buoso'nun vasiyetinin önemini fark eden Rinuccio, heyecanla Lauretta'nın yanına terasa çıkıyor. Gianni / Buoso, yarasına tuz basarak Zita'dan iki tanığa yirmi ve Notere yüz florini kendi cebinden vermesini. Üç kişi, Buoso'ya şükranlarını ve üzüntülerini ifade ederek ayrılır, çünkü bu insancıl adamı artık görmeyecekler; ağlayarak evden çıkarlar.

Gittikten sonra, akrabalar Gianni Schicchi'ye şiddetli bir öfkeyle saldırırlar, küfürlerle hain hırsız kınarlar. Schicchi Buoso'nun yatağından sıçrayarak, Buoso'nun kıyafetlerini üzerinden atarak ve akrabaların darbelerinden kaçarak yataktan kalkar. Sonra onları evinden kovalar. Karşılığında, evi talan etmeye başlarlar, her biri taşıyabildiği kadar eşyayla evden çıkmaya çalışır. Dolu kollarla, Schicchi tarafından dışarı çıkarırlar. Akrabaların Schicchi'yi sövdüklerinin sesi uzaktan duyulur: o bir soyguncu ve hain. Gitmelerinin ardından, harikulade güneş ışınlarıyla yıkanan Floransa'ya bakan, büyük teras penceresi açılır ve terasta Rinuccio ve Lauretta birbirlerini aşkla kucaklamaktadır.

Gianni Schicchi, yağmacı akrabalarından aldığı bohçalarla geri döner. Rinuccio ve Lauretta'nın terasta kucaklaşmasına kalbi erir ve anlayışlı bir şekilde gülümser. Dinleyicilere yönelir ve son söz olarak Buoso'nun parasının kızına çeyiz yapmaktan daha iyi bir şekilde kullanıp kullanamayacağını sorar. Çevirdiği bu küçük numara için Dante'nin Inferno'suna gönderilir. Ancak, büyük üstadın affına sığınıp “hafifletici koşullar” olduğunu söyler. Seyirci kabul ederse, “Suçlu değil” hükmü vermelerini ister. Schicchi el hareketiyle seyirciden alkışlamalarını ister, kibarca selam verir ve perde iner.

3.3. Libretto

Zita: Zavallı Buoso!

Simone: Zavallı kuzen!

Rinuccio: Zavallı amca!

Ciesca ve Marco: Ah! Buoso!

Nella ve Gherardo: Buoso!

Betto: Zavallı kayın biraderim!

(Küçük Gherardino bir sandalyenin yere çarparak düşmesine izin verir.)

Zita, Ciesca, Nella, Gherardo, Marco, Simone: Şşş!

Gherardo: Günlerce ağlayacağım. Şşş!

(Gherardo, kıyafetini çeken oğlu Gherardino'ya döner ve kulağına bir şeyler fısıldar.)

Nella: Günlerce? Aylarca!

(Gherardino'ya) Şşş!

Nella: Aylarca? Yıllarca!

Zita: Hayatımın geri kalanında ağlayacağım!

Ciesca ve Marco: Zavallı Buoso!

(Gherardino'dan rahatsız olan ve onu iten yaşlı Zita'ya yaklaşır)

Zita: O çocuğu götürün. Gherardino, git!

(Gherardo kalkar, oğlunu kolundan tutar ve başka odaya sürükler.)

Zita, Ciesca, Rinuccio, Marco, Simone: Ah! Buoso, Buoso, ölümün için hepimiz tüm hayatımız boyunca yas tutacağız!

Ciesca: Yas tutacağız!

Rinuccio: Yas tutacağız!
Zita: Buoso! Buoso!
Ciesca: Tüm hayatımız!
(Hepsi kederliyen, Betto Nella'nın kulağına bir şeyler fısıldar.)
Nella: Ne? Bu doğru mu?
Betto: Signa'da söyledikleri bu.

Şekil 8. Gianni Schicchi'nin Teması

Kaynak: Puccini, G.(1918) Il Trittico Gianni Schicchi: G. Ricordi & C.

Rinuccio: (Nella'ya) Signa'da ne diyorlar?
Nella: (Rinuccio'ya fısıldayarak) Diyorlar ki...
Rinuccio: Ne?!
Betto: Öyle diyorlar.
Ciesca: (Betto'ya doğru eğilir) Signa'da ne diyorlar?
Betto: (Ciesca'ya fısıldıyor) Diyorlar ki...
Ciesca: (yüksek sesle) Olamaz! Marco, ne dediklerini duydun mu? Signa? Diyorlar ki.
Marco: Ne ?!
Zita: Hepimiz duyalım.
Betto: Bunu Signa'da söylüyorlar.
Zita: Signa'da ne diyorlar?

Betto: Dedikodu ve korkunç söylentiler var. Dün gece Cisli'nin fırınında: "Buoso ölürse, keşişlerin sevineceğini; çünkü kendi isteğiyle, Buoso'nun her şeyini manastıra bırakacağını" söylediler...

Simone: Ama neden?! Kim söyledi?

Betto: Bunu Signa'da söylüyorlar.

Simone: Signa'da söyledikleri bu mu ?

Zita, Ciesca, Nella, Rinuccio, Gherardo, Marco, Betto: Signa'da söyledikleri budur!

Gherardo: Oh Simone?

Ciesca: Simone?

Zita: İlk önce konuş, Simone, sen en yaşlısın.

Marco: Bir zamanların Fucecchio belediye başkanısın.

Zita: Ne düşünüyorsun?

Marco: Ne düşünüyorsun?

Simone: Buoso'nun vasiyeti noterin elindeyse, kim bilir? Belki de bu bizim için bir felaket! Ama bu odada saklıysa, belki de rahipler için felaket ve bizim için umut!

Zita, Ciesca, Nella, Rinuccio, Gherardo, Marco, Betto: Rahipler için talihsizlik, ama bizim için umut!

Rinuccio: (Ah Lauretta, aşkım, umutlarımız
vasiyetinin içinde!)

Simone: (parşömenlere yakından bakar) Ah! Hayır,
bu değil!

Zita: (bir parşömene daha yakından bakıyor)
Ah! Hayır, bu değil!

(Gherardo tek başına geri gelir ve vasiyeti ateşli bir şekilde arayan akrabalarına katılır. Betto masaya bakar; gümüş bir tepsi, gümüş mühür ve gümüş makas fark eder. Dikkatle elini tepsiye doğru uzatır, ancak Simone'dan gelen bir uyarıdan rahatsız olur.

Simone: (parşömenlere yakından bakar) Ah! Hayır,
bu o değil!

(Hepsi yüzünde masum bir görünüm hisseden Betto'ya bakmak için döner.

Arama yeniden başlar. Betto mühür ve makasları alır; onlara sıcak nefesi üfler ve siler)

Zita: (bir parşömene daha yakından bakar) Ah!
Hayır, bu o değil!

(Akrabalar, nereye bakacaklarını bilmeden, vasiyeti çılgınca aramaya devam ediyorlar. Odadaki her şeyi altüst ederler, kutular, sandıklar ve yatağın altını. Kâğıtlar ortalığa dağılmıştır. Karışıklıktan yararlanan Betto, gümüş tepsiyi alır ve sıkıca tutarak ceketinin altına koyar. Rinuccio, merdivenin tepesinde bir çekmeceyi açmayı başarıyor.)

Zita, Ciesca, Nella: Hayır! Bu değil!

Gherardo: Nerede olabilir?

Marco: Nerede olabilir?

Simone, Betto: Hayır! Bu değil!

Rinuccio: (haykırarak) Buldum!

(Hepsi Rinuccio'ya doğru koşar, elleri vasiyeti almak için uzanır. Fakat

Rinuccio, parşömenleri sol elinde sıkıca tutar ve akrabalarından uzak tutar.

Rinuccio:

Buoso Donati'nin iradesi! Teyze, buldum!

Rinuccio:

(Vasiyeti Zita'ya verir) Teyze!

Zita:

Her şey umduğumuz gibi giderse, dilediğin kişiye evlenebilirsin, şeytanın kızı bile olsa. (Zita masaya oturur. Akrabalar onu büyük bir beklenti içinde takip eder. Parşömenin etrafındaki şeridi kesmek için makas arar; ama bulamaz. Zita şeridi gözyaşları ile açar.)

Rinuccio:

Amcam her zaman bana çok düşküncü, ceplerimi dolu bıraktı!(Rinuccio, Gherardino'ya fısıldar) Gianni Schicchi'ye git Lauretta ile derhal gelmesini söyle acele et! Ona şunu söyle, “Rinuccio, Buoso’nun yeğeni seni bekliyor!” (Rinuccio, Gherardino'ya para verir) işte biraz şeker almak için para!

(Gherardino fırladı.)

Zita:

(okur) “Kuzenlerim Zita ve Simone!”

Simone:

Zavallı Buoso!

Zita:

Zavallı Buoso!

Simone:

En güzel cenaze törenine sahip olacak! (Bir şükran duygusuyla, Simone şamdandaki üç mumu yakar.) Zavallı Buoso!

Zita, Ciesca, Nella, Rinuccio, Gherardo,

Marco, Betto:

Zavallı Buoso!

Nella, Marco:

Sadece bu evi verseydi!

Ciesca, Gherardo:	Sadece bu evi verseydi!
Zita, Marco:	Ve Signa'daki kereste fabrikaları!
Ciesca, Gherardo:	Ve Signa'daki kereste fabrikaları!
Nella, Marco:	Ve katır!
Betto:	Umarım beni seçer...
Simone:	Signa'daki katır ve kereste fabrikaları!
Ciesca, Gherardo:	Signa'daki kereste fabrikaları!
Marco:	Katır ve kereste fabrikaları...
Zita:	Sessizlik! Açıyorum!

Şekil 10. Vasiyet Motifi

Kaynak: Puccini, G.(1918) Il Trittico Gianni Schicchi: G. Ricordi & C.

(Yaşlı Zita, elinde vasiyet ile duruyor: hepsi onun etrafında sıkıca sarmış;

Marco ve Betto daha iyi görmek için bir sandalyeye tırmandılar.

Herkes vasiyeti okumaya uğraşır. Sessizce okurlar, sözcükleri görürler. Aniden bir bulut tüm yüzlerini gölgede bırakıyormuşçasına dururlar.

Zita bir sandalyeye yayılır, vasiyetin yere düşmesine izin verir. Hepsi taş kesilmiştir.

İlk hareket eden Simone; üç mumu da söndürür, yatak perdelerini indirir ve mumları söndürür. Yavaşça, diğer akrabalar sandalyelere doğru hareket eder ve otururlar,

Gözleri tamamen açık ve boş bir şekilde önlerine bakarlar.)

Simone: *(bastırılmış öfke ile)* Bu doğrudu!

Rahiplerin Donati'nin parası ile zenginleşmesini ve sevincini göreceğiz...

Ciesca: Keşişlere giden tüm o güzel florinler!

Marco: Rahipler ve keşişler para içinde yuvarlanırken; bizi o paradan mahrum edecekler.

Betto: Signa'da içkimi azaltmam gerekecek.

Rahiplerin bizim üzümlerle yapacakları şarapları içmem!

Nella: Sunulan her yemek bir ziyafet olacak; Biz burada açlıktan ölüyoruz!

Rinuccio: Mutluluğum, Santa Reparata!

Gherardo: Kardeşler, manastırların kilerlerini açın ve dışlerinizi bileyin!

(Akrabaların çılgınlığı azar azar zirve yapar. Oda içinde çılgınca koşmaya başlarlar; küfür ve çılgınlık ile birlikte odayı alaycı kahkaha tufanı sarar.)

Zita: Ekmek ve sudan memnun olmalıyız. Seni aptal, tembel keşişlere verdin her şeyi rahat ve bol bir hayat sürecekler!

Simone: Kileri aç!

Nella: Geyik eti!

Gherardo: Keklik!

Zita: Somon!

Simone: Hindi kestane ile doldurulmuş!

Zita: Keklik!

Betto: Ve tavuk!

Ciesca, Nella, Rinuccio, Gherardo: Tavuklar?

Zita, Ciesca, Nella, Rinuccio, Gherardo,

Marco, Simone, Betto: Sülünler!

Rinuccio: *(bağırıyor)* Su teresi ve yer mantarı ile sülünler!

Zita, Marco, Simone, Betto: Yüzleri pembe ve kırmızı,

Ciesca, Nella, Gherardo: Geyik eti sos ile servis edilir!

Zita, Marco: ...bize gülecekler: ha! Ha! Ha! Ha!

Simone, Betto: ...yağ ve et suyu ile şişirilmiş!

Ciesca, Nella, Rinuccio, Gherardo: Donatiler var!

Zita, Ciesca, Nella, Rinuccio, Gherardo,

Marco, Simone, Betto: Ah! Ah ah! İşte buradalar! Bağırışları duy!
Ah! Ah! Ah! Onlara iyi bak! Bütün miraslarını aldık! Gülün friars keşişleri, ne pahasına olursa olsun gülün! Bu Donatiler!
Ah! Ah! Ah! Ah! Ah! Ah! Ah!

(Onların çılgınlığı doruğa ulaşır. Daha sonra tartışmaları yeniden başlar; ancak akrabalarından birkaçı ciddi bir şekilde ağlar.)

Zita: *(Ağlar)*

(Yavaşça, her biri bir sandalyeye gömülür. Hepsi bir kez daha gözyaşlarına boğulur.)

Zita, Ciesca, Nella: Sadece mümkün olsaydı...

Simone, Betto: ...değiştirmek için?

Zita, Marco: ...yeniden düzenlemek için?

Gherardo: ...değiş tokuş etmek için?

Marco: Oh Simone, Simone?

Zita: Sen en yaşlımızsın!

Marco: Sen bir zamanlar Fucecchio belediye başkanıydın!

(Simone'nin jestleri, sanki bir çare bulmanın imkânsız olduğunu belirtiyormuş gibi.)

Rinuccio: Bize tavsiyede bulunabilecek sadece bir adam var ve belki bizi kurtarabilecek.

Zita, Ciesca, Nella, Marco, Simone, Betto: Kim?

Rinuccio: Gianni Schicchi!

Zita: *(öfkeli bir mimik ile)* Gianni Schicchi ve kızı hakkında başka bir kelime duymak istemiyorum! Ve demek istediğim!

Gherardino: *(heyecanla)* O geliyor!

Zita, Ciesca, Nella, Rinuccio, Gherardo,

Marco, Simone, Betto: Kim?

Gherardino: Gianni Schicchi!

Zita: Kim çağırdı onu?

Rinuccio: Ben gönderdim, çünkü umuyordum ki...

Ciesca, Nella: *(homurdanırlar)* Burada Gianni

Schicchi'nin olması uygunsuz.

Zita: *(öfkeli)* Eğer yanıma gelirse...

Ciesca, Nella: ...ayaklarının üstünde...

Zita: ...nerede hissedebileceğini!

Marco, Simone: *(homurdanarak)* Burada Gianni Schicchi'nin olması uygunsuz.

Gherardo: *(Gherardino'ya vurarak)* Sadece babana itaat etmelisin.

Marco, Simone: ...ayaklarının üstünde!

Gherardo: Git! Git!

(Gherardo, Gherardino'yu merdivenlerin üstündeki odaya atar.)

Simone: Bir köylünün kızıyla evlenen bir Donatî!

Zita: *(keskin bir tavırla)* Köyden Floransa'ya gelen bir adam! Böyle yüksek bir aileyle evlendi! Onu burada istemiyorum! Bu son sözüm!

Rinuccio: Yanılıyorsun! O zeki ve kurnazdır. Ticaretin tüm püf noktalarını biliyor ve kimsenin kandıramadığı tip! Bir tilki gibi kurnaz, bir iğne kadar keskin zekâlıdır. Başka kim yeni numaralar düşünebilir? Her zaman Gianni Schicchi! Kurnaz gözleri garip yüzünü aydınlatır, bir yüz gibi görünen bu büyük burun tarafından gölgede bırakılmış devrilmiş bir kule. Köyden mi geliyor? Ne olmuş yani? Bu küçük önyargılara son verin!

Şekil 11. Floransa, çiçekli bir ağaç gibidir.

Kaynak: Puccini, G.(1918) Il Trittico Gianni Schicchi: G. Ricordi & C.

Floransa, içinde yetişen çiçekli bir ağaç gibidir. Piazza dei Signori. Floransa çiçekleri, güçlü saraylar ve kuleler ile yıldızlara yükseliyor! Arno'nun şarkısı çok tatlı; tüm akarsuların bir koro olarak katılmalarıyla Piazza Santa Croce'yi söylüyor ve öpüyor. Sanat ve bilimlerde usta olanlarla Floransa daha da zengin oluyor! Val d'Elsa'dan Arnolfo'ya hoşgeldin, güzel kulesini inşa etmek için. Mugello ormanlarından Giotto'ya hoş geldiniz ve cesur Medici tüccarları! Bunlar önyargılarınızdan büyük şeyler! Yaşasın yeni gelenler ve Gianni Schicchi!

(Kapı çalar.)

Bu o!

(Rinuccio kapıyı açar; Gianni Schicchi ortaya çıkar, ardından kızı Lauretta gelir.

Eşikte durur ve akrabaların sessiz karşılaşımlarına hayret eder)

Gianni Schicchi:

(Ne üzüntü ve sessizlik! Buoso Donati'nin sağlığı kesinlikle iyileşmiş olmalı!)

Rinuccio: (Laureta!)

Laureta: (Rino!)

Rinuccio: *(fısıldayarak)* Sevgilim!

Laureta: *(fısıldayarak)* Seni rahatsız eden nedir?

Rinuccio: Buoso amca öldü.

Laureta: Anlat o zaman.

Rinuccio: Aşkım, ne talihsizlik!

Laureta: (Ne talihsizlik!)

(Gianni Schicchi yavaşça odaya doğru ilerlerken, yatağı çevreleyen şamdanları fark eder.)

Gianni Schicchi: Ah! Ölmüş? (Ama neden yas tutuyorlar? Gözyaşlarıyla soytarıdan daha iyi hareket ediyorlar!) Ah! Dayanılmaz kederinizi anlıyorum. Sizin küzüntünüz beni derinden etkiledi.

Gherardo: Evet! Kaybımız gerçekten çok büyük!

Gianni Schicchi: Eh! Ama bunlar olur. Bu dünyada bir şeyi kaybedersin ki bir başkasını kazanasın. Buoso'yu kaybettiniz; ama işte mirası sizin!

Zita: *(yayılıyor)* Kesinlikle! Rahipler için!

Gianni Schicchi: Ah! Size bırakmadı mı?

Zita: Bize hiçbir şey bırakmadı. Evet hiçbirşey! Ama o seni ilgilendirmiyor! Küçük kızımı al ve defol! Yeğenimi asla çeyizsiz bir kıza vermem!

Rinuccio: Teyze, onu seviyorum!

Laureta: Baba, onu seviyorum!

Gianni Schicchi: Çocuğum, gururun var!

Zita: Kahretsin!

Gianni Schicchi: Bravo yaşlı cadı! Bir çeyiz için feda edersiniz kızım ve yeğeninizi! Seni yaşlı cimri, açgözlü ve kötü kadın!

Rinuccio: Lauretta'm, beni sevmeye yemin ettin! Beni sonsuza kadar seveceğine söz vermiştin! O gece Fiesole'de!

Zita: Bu bir hakaret! Yeğenimi çeyizi olmayan küçük kıza vermek. Rinuccio, gel, hadi gidelim. Kendini mahvetme! Gel!

Laureta: Beni öptüğünde bana söz verdin! Hayır, beni bırakma, beni bırakma Rinuccio!

Rinuccio: Sonsuza kadar aşkım!

Gianni Schicchi: *(Lauretta'yı çekerek)* Gel! Gururunu koru!

Gel!

Zita: Gel Rinuccio, gel!

Laureta: Hayır! Hayır! Elveda, güzel umutlar!

Rinuccio: Elveda, güzel umutlar!

Gianni Schicchi: Gidelim buradan Lauretta. Gel, kurut gözyaşlarımı.

Zita: Gel, Gel.

Lauretta, Rinuccio: ...rüyamız paramparça;

Gianni Schicchi: Böyle bir evlilikten asla memnun
olmazsınız! Gururun var!

Zita: Bırakın onu! Defol git buradan!

Lauretta, Rinuccio: Mayıs ayına kadar evlenemeyiz!

Gianni Schicchi: Ah! Gel, Gel!

Marco, Simone, Betto: Her zaman kavgalar vardır.

Ciesca, Nella, Gherardo: ...aşıklar arasında!

Lauretta: *(Rinuccio'ya koşarak)* Baba, onu
seviyorum!

Rinuccio: *(Lauretta'ya koşarak)* Teyze, onu
seviyorum!

Zita: Ve buna sahip olmayacaksın!

Gianni Schicchi: Biraz gurur duyuyorum!

Ciesca, Nella, Gherardo, Marco, Simone,
Betto: An bu an! Hadi vasiyet üzerine düşünelim!

Gianni Schicchi: Yaşlı kadın korkunç ve açgözlü sefil!
Dışarı!

Zita: Gel Rinuccio gel!

Ciesca, Nella, Gherardo, Marco, Simone,
Betto: Hadi vasiyet üzerine düşünelim!

Lauretta, Rinuccio: Aşkım!

Gianni Schicchi: Buradan! Gel Lauretta!

Zita: Bunu duymayacağım! Buraya gel Rinuccio!

Ciesca, Nella, Gherardo, Marco, Simone,

Betto: Hadi vasiyet üzerine düşünelim!

Lauretta, Rinuccio: Aşkım!

Zita: Hayır! Hayır! Hayır!

Gianni Schicchi: *(Lauretta'yı kapıya doğru çekerek)* Gel

Lauretta!

Rinuccio: *(Schicchi tutarak)* Signor Giovanni, bir dakika kalın! *(Zita'ya)* Bütün bu bağırışlar yerine ona vasiyeti göster! *(Gianni'ye)* Bizi kurtarmaya çalışın! Bazılarının düşünemediği ustaca bir fikir, bir şema, bir çözüm, bir boşluk, sorunu çözmek için bir çare!

Gianni Schicchi: *(akrabalarını gösterir)* Bu akbabalara fayda sağlamak için! *(Rinuccio'ya)* Asla! Asla! Asla!

Lauretta: *(Gianni'den önce diz çökmüş)* Oh, sevgili babam, nazik ol ve bize yardım et. Ben Rinuccio'yu seviyorum. O yakışıklıyla evlenmek istiyorum. Yüzüğü Porta Rosa'dan satın alacak! Gerçekten onu sevmeme izin vermezsen, Ponte Vecchio'ya

giderim ve kendimi Arno'ya atarım. İşkence gördüm acı ile. Ölmek istiyorum! Baba merhamet et!

Gianni Schicchi: (isteksizce) Bana vasiyeti verin!

(Rinuccio, iradeyi okurken emilen Schicchi'ye vasiyeti verir.

Akrabalar onu gözleriyle takip eder, sonra bilinçsizce ayak izlerini takip etmeye başlar.

Oturmuş Simone şüpheyle başını sallar. Schicchi aniden durdu.)

Gianni Schicchi: Hiçbir şey yardımcı olamaz!

(Akrabalar Schicchi'den ayrılır ve hareket eder. Lauretta ve Rinuccio, onlardan ayrı olarak, sadece hayal kırıklıkları ile meşgul olurlar.)

Lauretta, Rinuccio: Elveda tatlı sevgilim. Tüm umutlarımız paramparça. Kader asla evlenmemize izin vermez!

(Gianni Schicchi tekrar düşünmeye başlar, vasiyeti daha yakından okur)

Gianni Schicchi: (aniden durur) Hiçbir şey yardımcı olamaz!

Lauretta, Rinuccio: (ne yazık ki) Elveda, sevgilim, tatlım, son umut ışıklarımız soldu.

Gianni Schicchi: (gürleyerek) Olabilir!

Lauretta, Rinuccio: (sevinçle) (Belki de hala evlenebiliriz!)

(Akrabalar ayağa kalkar ve Schicchi'yi kuşatır, ona büyük bir endişeyle bakarlar. Yavaş yavaş yüzü aydınlanır ve zaferle gülümsemeye başlar.)

Zita, Ciesca, Nella, Rinuccio, Gherardo,

Marco, Simone, Betto: Ne oldu?

Gianni Schicchi: (çocuksu bir sesle) Laurettina! Terasa çık ve ekmek kırıntılarını küçük kuşlara ver!

(Lauretta gider gitmez Schicchi dönüp akrabalarına hitap eder)

Tek başına. Buoso'nun öldüğünü bilen var mı?

Zita, Ciesca, Nella, Rinuccio, Gherardo,

Marco, Simone, Betto:

Hiç kimse!

Gianni Schicchi:

Mükemmel! Kimsenin bundan şüphelenmemesine dikkat edin!

Zita, Ciesca, Nella, Rinuccio, Gherardo,

Marco, Simone, Betto:

Kimse bilmiyor!

Gianni Schicchi:

(şüpheyle) Ya hizmetçiler?

Zita:

Daha da kötüleştikten sonra kimse içeri girmedi!

Gianni Schicchi:

(Marco ve Gherardo'ya) Siz, cesedi ve mumları buradan çıkarın!

(Marco ve Gherardo yatak perdeleri arasında kaybolurlar ve kırmızı bir bohçayla tekrar ortaya çıkarlar. Sağdaki odaya girerler. Simone, Betto ve Rinuccio şamdanları kaldırıyor.)

Bayanlar, yatağı düzenleyin!

Zita, Ciesca, Nella:

Fakat...

Gianni Schicchi:

(onlara işaret ederek) Sessiz. Dediğimi yapın!

(Kadınlar yatağı yeniden yapmaya başlarken, kapı çalar. Hepsi korku içerisinde durur.)

Zita, Ciesca, Nella, Rinuccio, Gherardo,

Marco, Simone, Betto: Ah!

Gianni Schicchi: (boğulmuş bir sesle) Kim olabilir ki?

Zita: (Gianni'ye) Bay Spinelloccio, doktor!

Gianni Schicchi: İçeri girmesine izin verme! Ona Buoso'nun daha iyi olduğunu ve dinlendiğini söyle.

(Akrabalar kapının etrafında kalabalıklaşır ve neredeyse hiç boşluk bırakmazlar. Schicchi, yatağın içinde perdenin arkasında gizleniyor. Betto, odayı karartmak için pencere kepenklerini kapatır.)

Spinelloccio: (burun sesiyle ve Bolognese aksanıyla)
İzninizle!

Zita, Ciesca, Nella, Rinuccio, Gherardo,

Marco, Simone, Betto: Günaydın, Bay Spinelloccio!

Zita, Marco, Betto: O daha iyi!

Ciesca, Rinuccio, Gherardo: O daha iyi!

Nella: O daha iyi!

Simone: O daha iyi!

Spinelloccio: Gerçekten iyileşti mi?

Zita, Simone, Betto: Kesinlikle!

Ciesca, Nella, Marco: Kesinlikle!

Spinelloccio: Modern bilimin mucizeleri! Bakalım ona!

(Spinelloccio, Buoso'nun yatağına gitmeye çalışır, ancak akrabaları onu engeller.)

Zita, Marco: Hayır! Dinleniyor!

Spinelloccio: (ısrar ediyor)...ama ben...

Ciesca, Simone: Dinleniyor!

Zita, Ciesca, Nella, Rinuccio, Gherardo,

Marco, Simone, Betto:

Hayır!

Gianni Schicchi:

Ah! Ne mutlu! Notere gidin:

“Bay noter, çabucak, Buoso Donati'ye gelin. Daha da kötüleşti ve istediğini yerine getirmenizi istiyor. Vasiyet yazımı için parşömen de getirin. Acele edin, yoksa çok geç olacak!" Noter gelir. Girer, oda karanlık. Sadece Buoso'nun silüetini yatakta görür. Kafasında bir uyku şapkası, yüzünde bir parça peçe ile çarşafın arasından; Buoso'ya benzeyen ama gerçekten benim olan bir burun; çünkü ben Buoso Donati olacağım. Ben Schicchi, başka bir ses ile Buoso Donati gibi davranacağım. Son vasiyetini dikte ettirmek için. Hayal gücümünden kaynaklanan bu çılgın fikir ebedi meydan okumam için yeterince iyi!

Zita, Ciesca, Nella, Rinuccio, Gherardo,

Marco, Simone, Betto:

Schicchi! Schicchi! Schicchi!

(Sanki duygularla boğulmuş gibi akrabalar Gianni Schicchi'yi çevreler:

ellerini ve giysilerini öpüyorlar.)

Nella, Marco:

Schicchi! Schicchi!

Ciesca, Gherardo:

Schicchi! Schicchi!

Zita:

Git, noter için acele et.

Nella, Marco:

Schicchi!

Ciesca, Gherardo: Schicchi!

Rinuccio: Notere gidiyorum!

Simone: Sevgili Gherardo, Marco, Zita, Ciesca, Nella, Gherardo, Zita, Betto.

Betto: Ciesca, Marco, Gherardo, Nella, sevgili Gherardo,

Marco, Ciesca, Nella, Marco: Schicchi! Ciesca,

Gherardo: Schicchi!

Simone: Zita, Ciesca, Nella, Gherardo...

Betto: Nella, sevgili Gherardo, Marco...

Gianni Schicchi: (Aşkları çok dokunaklı!)

Zita: Nella, Ciesca, Schicchi! Schicchi! Zita, Ciesca,

Nella: Ne mutlu bir gün! Keşifler kandırmak için ne güzel bir şaka! Schicchi!

Gianni Schicchi: (Aşkları çok dokunaklı!)

Gherardo: Schicchi! Schicchi!

Zita, Ciesca, Nella, Gherardo, Marco,

Simone, Betto: Sevgi dolu akrabalarımız olması çok güzel!

Simone: Oh Gianni, parayı nasıl bölüşeceğiz?

Zita, Ciesca, Nella, Gherardo,

Marco, Betto: Eşit paylaşımlarda!

Simone: Benim için Fucecchio'daki çiftlikler.

Zita: Benim için Figline'daki çiftlikler.

Betto: Benim için Prato'dakiler.

Gherardo: Bizim için Empoli toprakları.

Marco: Benim için Quintole.

Betto: Benim için Prato.

Simone: Ve Fucecchio'dakiler.

Zita: Ayrıca katır, bu ev ve Signa'daki değirmenler.

Marco: Bunlar en iyi mülklerdir.

Simone: Anlıyorum; çünkü ben en yaşlıyım ve Fucecchio Belediye Başkanı olduğum için onlara sahip olmamı istiyorsunuz. Teşekkür ederim!

Zita: Hayır, hayır, hayır, hayır! Bir dakika. Eğer sen en yaşlımızsın, bu senin için daha da kötü!

Ciesca, Nella: Dinle onu, hepsini istiyor!

Gherardo: ...Belediye Başkanı!

Marco: ...Belediye Başkanı!

Ciesca, Marco, Betto: Mirasın en iyi kısmını istiyor!

Zita, Nella, Gherardo: Onu dinle!

Gianni Schicchi: *(bir yandan gülüyor)* (Sevgi dolu akrabalar için çok fazla!)

Marco: Evi, katır ve kereste fabrikasını istiyorum!

Betto: Signa'daki evi ve kereste fabrikalarını istiyorum!

Gianni Schicchi: *(bir yandan, gülüyor)* Ah! Ah!

Gherardo, Simone: Katır, ev ve kereste fabrikalarını istiyorum

!!

Marco: Signa'daki kereste fabrikalarını ve katırları istiyorum!

Zita, Nella: Evi, katır ve kereste fabrikasını istiyorum!

Ciesca: Evi, katır ve kereste fabrikasını istiyorum!

Gianni Schicchi: Ah! Ah!

Zita, Simone, Betto: Evi ve kereste fabrikalarını istiyorum!

Ciesca: Ev benim için!

Nella, Gherardo: Katır ve evi istiyorum!

Marco: Signa'daki kereste fabrikalarını istiyorum!

Marco: Katır, ev ve kereste fabrikalarını istiyorum!

Gianni Schicchi: Ah! Ah!

Zita, Simone, Betto: Katır ve evi istiyorum!

Ciesca: Katır ve kereste fabrikalarını istiyorum!

Nella: Ev benim için!

Gherardo: Ev, katır, Signa'daki kereste fabrikaları!

Marco: Ev, katır, Signa'daki kereste fabrikaları!

Gianni Schicchi: Ah! Ah! Ah! Ah!

Zita, Simone, Betto: Katır, ev ve Signa'daki kereste fabrikaları!

Ciesca: Ev, Signa'daki kereste fabrikaları, katır!

Nella, Simone, Betto: Signa'daki kereste fabrikaları, katır, ev!

Gherardo: Signa'daki kereste fabrikaları benim için!

Marco: Ev, kesretse fabrikaları ve katır benim için!

Gianni Schicchi: Ah! Ah!

(Bir cenaze çanının çaldığı duyulur. Tüm akrabalar şaşkın bir şekilde dururlar)

Zita, Ciesca, Nella, Gherardo, Marco,

Simone, Betto: *(boğulmuş bir sesle)* Zaten biliyorlar! Zil, Buoso'nun ölümü için çalıyor! *(Gherardo merdivenlerden aşağı iner.)*

Gianni Schicchi: Her şey bitti!

Lauretta: *(terastan beliriyor)* Baba, ne yapmalıyım? Kuşlar daha fazla yemek istemiyorlar.

Gianni Schicchi: *(imalı)* Onlara su ver o zaman! *(Lauretta yine terasta kayboluyor. Gherardo nefes nefese geri döner; konuşamıyor, ama akrabaları onun etrafında kalabalıklaşır ve olumsuz yönde hareket eder.)*

Gherardo: *(nefes nefese)* Kaptanın hizmetçisi, limanda kaza yapmış!

Zita, Ciesca, Nella, Marco, Simone, Betto: Huzur içinde yatsın!

Simone: *(kararlı ve yetkili bir ses ile)* Katır, kereste fabrikaları ve evi, Schicchi'nin dürüstlükve adaletli duygusuna bırakıyoruz!

Zita, Ciesca, Nella, Gherardo, Marco,

Simone, Betto: Schicchi'ye boyun eğiyoruz!

Gianni Schicchi:

Nasıl isterseniz. Giyinebilmem için bana giysileri ver. Hızlı bir şekilde! Hızlı bir şekilde!

(Zita, Nella ve Ciesca, Buoso'nun peçesini, gece şapkasını ve geceliğini giymesi için onları Gianni Schicchi'ye verirler.)

Zita:

(Schicchi'ye yaklaşıyor) İşte gece şapkası! *(Fısıltıyla)* (Bana katır, ev ve Signa'daki kereste fabrikalarını verin size otuz florin vereceğim!)

Gianni Schicchi:

(Çok iyi!)

(Zita uzaklaşıyor, zevk içinde ellerini ovuşturarak)

Simone:

(fısıltıyla) (Bana katır, evi ve değirmenleri ver sana yüz florin vereceğim!)

Gianni Schicchi:

(Çok iyi!)

Betto:

(Schicchi'ye fısıldayarak) (Gianni, eğer bana evi, katır ve kereste fabrikalarını verirsen ceplerini florinlerle dolduracağım!)

Gianni Schicchi:

(Çok iyi!)

Nella:

(yüksek sesle) İşte peçe! *(Schicchi'ye fısıldayarak)* (Bana katır, kereste fabrikaları ve Signa'daki evi verirsen, seni florinlere boğacağım!)

Gianni Schicchi:

(Çok iyi!)

(Nella uzaklaşıyor, Gherardo'ya gidiyor ve ikisi de zafer işareti olarak ellerini ovuyor)

Ciesca:

Ve işte gecelik. *(Gianni Schicchi'ye bir fısıltıyla)* (Bana katır, Signa'daki kereste

fabrikaları ve bu evdi verirsen sana 1000 florin vereceğim!)

Gianni Schicchi:

(Çok iyi!)

(Hepsi tatmindir ve ellerini ovuştururlar. Bu arada Gianni Schicchi geceliği giyer. Sonra bir elinde bir ayna ile peçe ve geceliğini düzenler. Üç kadın Gianni Schicchi'yi toplar ve ona komik bir şekilde hayran kalırlar; Simone noterin gelişini izlemek için pencerenin önünde durur. Gherardo noterin oturması için masayı temizler;

Marco ve Betto yatak perdeleri çeker ve yatak odasını toplarlar.)

Zita:

Harika bir durum! Kim bakalım kandırılan?

Ciesca:

(Schicchi'ye) Acele et ve yatağa git küçük çocuk.

Nella:

(Schicchi'ye) Acele et sevgilim, yakında yatma vakti olacak.

Zita:

Gianni, Buoso'yu oynuyor mu?

Ciesca:

Bu şaka başarılı olursa...

Nella:

Ve hiç aldırmayın...

Zita:

Buoso, Gianni'yi mi oynuyor?

Ciesca:

...sizi ödüllendireceğimize söz veriyoruz!

Zita:

...böyle korkunç bir vasiyetname var mı?

Ciesca:

Meşe palamudu meşe ağaçları haline gelir.

Nella:

...geceliği değiştirirsem!

Zita:

Büyük bir gecelik...

Ciesca:

...tomurcuklar çiçek açıyor...

Nella:

Kuşlar genellikle tüylerini değiştirir...

Zita:

...yorgun ve uykulu bir yüz...

Ciesca: ...keşişler çok yiyor...

Nella: ...bukalemunlar renk değiştiriyor, esintiler...

Zita: ...burnu çok önemli...

Ciesca: ...ama fakir rahipler...

Nella: ...yön değiştirir, kanaryalar değişir...

Zita: ...ağıt yakan bir ses!

Ciesca: Ciesca'nın kendi parası olacak, ah!

Nella: ...solucan dönüyor ve Gianni Schicchi'miz...

Zita: ...kıyafeti değiştir...

Nella: ...vasiyetimiz devam edebilir!

Ciesca: Yüzü değişiyor...

Zita: ...burnu değişiyor...

Ciesca: ...vasiyetimiz devam edebilir!

Nella: Aksanı değişiyor...

Zita: ...vasiyetname...

Zita, Ciesca, Nella: ...vasiyetname devam edebilir!

Gianni Schicchi: Her şeyi bana bırakın!

Zita, Ciesca, Nella: Olağanüstü!

Gianni Schicchi: Seni mutlu etmek istiyorum!

Zita, Ciesca, Nella: Söylediğin herhangi bir şey! Ah Gianni, Gianni, kurtarıcımız!

Ciesca, Nella: Ah Gianni Schicchi, kurtarıcımız!

Zita: Oh Schicchi,

Ciesca, Nella:

Oh Schicchi,

Zita:

Ah Gianni Schicchi, kurtarıcımız!

(Erkekler de Schicchi'nin etrafında toplanıyor.)

Nella, Gherardo:

Tam!

Ciesca, Marco, Simone, Betto:

Mükemmel!

Zita, Ciesca, Nella:

Yatağa!

Gherardo, Marco, Simone, Betto:

Yatağa!

Zita, Ciesca, Nella:

Yatağa!

Marco, Simone, Betto:

Yatağa!

(Schicchi'yi yatağa doğru iterler, ancak ciddi bir jestle onları durdurur.)

Gianni Schicchi:

Önce bir uyarı. Dikkatli olun! Yasayı biliyor musunuz? “Kim miras uğruna taklit eder vasiyetnameyi; o ve suç ortaklarının bir eli kesilir ve sürgün edilir” Bunu öğrenirlerse bunu unutmayın. Floransa'yı görüyor musunuz?

(Gianni, balkonun ötesinde görünen Arnolfo kulesini işaret ediyor)

Andante giusto
GIANNI SCHICCHI

Ad - dio, Fi - ren - ze, ad - dio, cie-lo di - vi - no.

Şekil 13. Elveda Floransa Teması

Kaynak: Puccini, G.(1918) Il Trittico Gianni Schicchi: G. Ricordi & C.

Elveda, Floransa, gökte gökyüzü, Bu güdükle güle güle dalga geçiyorum, Ghibelline gibi dolaşıyorum!

Zita, Ciesca, Nella, Gherardo, Marco,

Simone, Betto:

(endişeyle bakıyor)Elveda, Floransa, gökteki gökyüzü, Bu güdükle güle güle dalga geçiyorum, Ghibelline gibi dolaşıyorum!

(Kapıya vurulur. Gianni yatağa koşar; akrabalar ona aceleyle yardım eder, sonra odanın perdelerini çekerek ortamı karartırlar. Noter için yazı masasına bir mum koyarlar ve sonra kapıyı açarlar.)

Rinuccio:

İşte noter!

Noter, Pinellino, Guccio:

(giriyor)Günaydın Üstat Buoso!

Gianni Schicchi:

(sesi taklit ediyor)Ah! Sen buradasın? Teşekkür ederim. Üstat Amantio, ayakkabıcı Pinellino ve boyacı Guccio teşekkür ederim. Siz gelip benim şahidim oldunuz çok nazıksınız!

Pinellino:

(ağlar) Zavallı Buoso! Onun ayakkabılarını hep boyadım. Onu böyle görmem beni ağlatıyor!

(Bu arada noter parşömenleri alır, mühürleri masanın üzerine yerleştirir; kendi bir sandalyeye oturur, tanıklar ise yanında durur.)

Gianni Schicchi:

İsteğimi kendi elimle yapmak istedim. Ama felç beni engelliyor, bu yüzden uygun bir tane noter istedim!

Noter: Üstat Buoso, teşekkür ederim! Yani felç mi oldunuz?

(Gianni yavaşça titreyen ellerini kaldırır. Akrabalar üzgündür)

Ciesca, Nella: Zavallı Buoso!

Zita, Simone: Zavallı Buoso!

Noter: Ah! Zavallı adam! Bu yeterli! Tanıklar onu gördü! Başlayabiliriz. Peki ya akrabalar?

Gianni Schicchi: Mevcut olabilirler!

Noter: Bu nedenle başlıyorum: "Tanrı'nın adı, bizim irademiz ile yıl 1299'un Eylül ayında 11 gün. Noter Amantius Nicholas bir Floransalı olarak, Buosi Donati vasiyetnamesini yazacak. "

Gianni Schicchi: *(elini tutarak)* İptal et, iptal et ve geçersiz hale getir tüm eski vasiyetleri!

Zita, Ciesca, Nella: Ne kadar ihtiyatlı!

Marco, Simone, Betto: Ne kadar ihtiyatlı!

Noter: Önsöz: söyle, cenaze (mümkün olduğunca gecikebilir) abartılı ve pahalı ister misin?

Gianni Schicchi: Hayır, hayır hayır! Pek bir şey yok! İki florinden daha pahalı olmamalı!

Gherardo: Ah! Ne kadar mütevazı!

Marco: Ah! Ne kadar mütevazı!

Ciesca, Nella, Rinuccio: Zavallı amca!

Zita: Ne şerefli!

Betto: Ne iyi kalpli!

Simone: Çok şerefli!

Gianni Schicchi: Santa Reparata kardeşlerine beş liret bırakıyorum.

Betto, Simone: Bravo!

Zita, Marco: Bravo!

Zita, Marco, Simone, Betto: Aferin! Yoksulları hatırlamalıyız!

Noter: (*kurnazca*) Çok az değil mi?

Gianni Schicchi: Kiliseye çok fazla ayırırsanız insanlar şöyle der: “Para çalındı.”

Nella, Rinuccio, Gherardo: Ne cömertlik!

Ciesca, Marco, Betto: Ne cömertlik!

Zita, Simone: Ne bilgelik!

Noter: Ne zekâsı!

Gianni Schicchi: Nakit parayı eşit paylarda akrabalarım bırakıyorum.

Ciesca, Nella, Rinuccio: Ah! Teşekkür ederim amca!

Zita: Teşekkürler kuzen!

Simone, Betto: Teşekkür ederim kayınbiraderin!

Gianni Schicchi: Simone'ye Fucecchio'daki mülkleri bırakıyorum.

Simone: Teşekkür ederim!

Gianni Schicchi: Zita'ya, Figline'daki çiftlikler.

Zita: Teşekkür ederim!

Gianni Schicchi: Betto'ya, Prato'daki yerler.

Betto: Teşekkür ederim kayınbiraderin!

Gianni Schicchi: Nella ve Gherardo'ya, Empoli'de olanlar.

Nella, Gherardo: Teşekkür ederim!

Gianni Schicchi: Quintole'dekileri Ciesca ve Marco'ya bırakıyorum.

Zita, Ciesca, Nella, Rinuccio, Gherardo,

Marco, Simone, Betto: *(sıkışık dişlerle)*(Şimdi katır, ev, değirmenler.)

Gianni Schicchi: Toskana'daki 300 florin değerindeki katırımı en iyi arkadaşşıma veriyorum: Gianni Schicchi.

Zita, Ciesca, Nella, Gherardo, Marco,

Simone, Betto: Ne? Nedir?

Ciesca, Nella: Nedir?

Noter: Katırı sadık arkadaşşına miras bırakıyor, Gianni Schicchi.

Zita, Ciesca, Nella, Gherardo,

Marco, Betto: Fakat...

Simone: Gianni Schicchi neden katır istiyor?

Gianni Schicchi: Sessiz ol Simone, Gianni Schicchi'ni onun ne olduğunu biliyor ve istiyor!

Akrabalar: *(homurdanıyor)* Ah! Alçak!

Gianni Schicchi: Floransa'daki evimi sadık kadim arkadaşşıma veriyorum: Gianni Schicchi!

Zita, Betto: Ah! Yeter!

Ciesca, Nella: Bu bir hata, yeter!

Gherardo: Gianni Schicchi, yeter!

Marco: Bu alçak, yeter!

Simone: Bu bir hata, yeter!

Zita: Bu bir hatadır, o alçak.

Ciesca, Nella: Gianni Schicchi! Bu alçak Gianni.

Gherardo: Bu alçak Gianni.

Marco, Betto: Gianni Schicchi, o alçak.

Simone: Bu alçak.

Zita, Marco, Simone, Betto: Gianni Schicchi! İtiraz edeceğiz.

Ciesca, Nella, Gherardo: Schicchi! İtiraz ediyoruz.

Ciesca, Nella, Gherardo: Protesto ediyoruz.

Betto, Simone: Bu alçak.

Zita: Bu alçak.

Ciesca, Nella: Bu alçak Gianni Schicchi! Biz itiraz ediyoruz...

Gherardo: Bu...

Marco: Bu alçak Gianni Schicchi! İtiraz ediyoruz.

Simone, Betto: Gianni Schicchi! İtiraz Ediyoruz.
(Schicchi, bir vasiyetname yapmak için komplo kurmanın cezasını hatırlatmak için elini kaldırır.

Gianni Schicchi: Elveda, Floransa... Elveda, gökteki gökyüzü.

Simone, Betto: ...itiraz ediyoruz, itiraz...

Zita, Ciesca, Nella, Gherardo, Marco,

Simone, Betto: Ah!

Gianni Schicchi: Seni selamlıyorum.

Noter: *(keskin bir şekilde)* Vasiyetini yapan bir adamı rahatsız etmeyin!

Gianni Schicchi: Üstat Amantio. Karar verdi, isteklerim işte böyle! Akrabalarım bağırabilir; ama ben sakince şarkımı söyleyeceğim.

Guccio: Ah! Ne adam ama!

Pinellino: Ne adam ama!

Gianni Schicchi: Ve Signa'daki değirmenler...

Zita, Ciesca, Nella, Gherardo,

Marco, Simone, Betto: *(hızla)* Signa'daki değirmenler mi?

Gianni Schicchi: Signa'daki değirmenler (Floransa'ya veda!) Sadık arkadaşıma ayırıyorum (veda) Gianni Schicchi!

(Akrabalar itiraz için çığlık atıyor)

Zita, kendi çantandan, 20 florin tanıklara ve 100 florin de notere!

Noter: Üstat Buoso, teşekkür ederim!

Gianni Schicchi: *(kibarca)* Elveda yok. Git şimdi. Biz güçlüyüz!

Noter: *(kapıya doğru ilerlerken)* Ah! Ne adam

ama!

Pinellino, Guccio:

Ne adam ama! Ne bir kayıp!

Noter:

Ne kadar üzücü!

Noter, Pinellino, Guccio:

Ne büyük bir kayıp!

Guccio:

(akrabalarına) Cesaret!

Pinellino:

(ağlayarak çıkar) Cesaret!

(Noter ve tanıklar ayrılır ayrılmaz akrabalar Kendisini olabildiğince savunmaya çalışan Gianni Schicchi'ye.)

Zita:

(öfke ile) Hırsız.

Zita, Ciesca, Nella, Gherardo, Marco,

Simone, Betto:

Hırsız, hırsız, hırsız, alçak. Hain, rezil, haydut, hırsız, hırsız, alçak, haydut, hain!

Gianni Schicchi:

Cimri insanlar! Evimden defolun! Şimdi burası benim evim!

(Schicchi, Buoso'nun akrabalarına etkili darbelerle sopasını vuruyor. Akrabalar, evi yağmalarken Schicchi'i peşlerinden koşuyorlar.)

Zita, Ciesca, Nella, Gherardo,

Marco, Simone, Betto:

Hırsız! Hırsız! Değerli dost!

Zita:

Her şeyi alın!

Ciesca, Nella:

Keten parçaları!

Marco:

Gümüş, bornoz!

Gherardo, Simone, Betto:

Yağmalayalım!

Gianni Schicchi:

Defolun gidin buradan!

(Dışarıdan, Rinuccio büyük pencereyi açar: Muhteşem güneş ışığında yıkanmış Floransa görünür; iki sevgili birbirlerini terasta kucaklaşırlar.)

Rinuccio: Lauretta'm, sonsuza kadar burada kalacağız.
Bak, Floransa'ya altın gibi Fiesole ne güzel!

Laureta: Fiesole'de beni sevmeye yemin ettin!

Rinuccio: Sizden ilk öpücüğünüzü istedim;

Laureta: ...ilk öpücük...

Rinuccio: ...sonra solgun ve titreyerek yüzlerimiz.

Laureta, Rinuccio: Uzaktan Floransa Cennet'e benziyor!

(Gianni Schicchi yere attığı demetlerle dolu geri döner.)

Gianni Schicchi: Asla ayrılmayacaklarını düşündüm!

(Schicchi sevgilileri görür ve yer değiştirir; gülümser, sonra şapkasını çıkarır ve izleyiciye döner.)

Söylesenize bana bayanlar baylar, Buoso'nun parası bundan daha iyi bir şekilde paylaştırılıp harcanabilinir miydi? Bu tuhaf numara için baba Dante beni cehenneme koydu. Öyle olsun; ama bu akşam eğlendiyseniz büyük baba Dante cezam için hafifletici koşulları göz önüne alır.

3.4. Operanın Commedia Dell'arte Karakterleri ve Dante'nin İlahi Komedyası'ndan Örneklerle İncelenmesi

Dante Alighieri'ye bakmaksızın Gianni Schicchi'nin eylemleri gerçekten ahlaksızdı. Bunun yanında dünyanın, azizlerdense ahlaksızları daha samimi bulması da önemli bir gerçektir. Gianni Schicchi operası ile Puccini, kendine has duygusal dokusunu operakomiğin hudutsuz farsıyla harmanlamıştır. Operada, tuhaf karakterizasyonlar ile ilişkileri derinliğe sahip tipik karakterler mevcuttur. Bu karakterler paraya duydukları şehvetin tutsakları olsa da; onların bu absürtlüğü aslında hikâyeye mizah katan unsurdur.

Hikâye, zengin veya sözde zengin akrabaların umutları ve korkuları tarafından şekillenmektedir. Bununla birlikte, akrabaların kendi kurnazlıklarının sonuncunda başarısız olmaları; başkalarının başarısızlık ve hayal kırıklıklarından alınan sadistçe bir haz Schadenfreude (kötü sevinç) olarak görülebilir. Gianni Schicchi'nin komplosu Comedia dell'arte'nin ve Tragedya Komedyasının öne çıkan öğelerinden biri olmuştur. İtalyan Halk Tiyatrosu geleneklerinden gelen ve günümüze kadar bizleri etkileyen Commedia Dell'arte kostüm ve aksesuarları eserde net bir şekilde sergilenmektedir. Çağımızda evrensel bir dil olmasına rağmen, tarihsel gelişim içerisinden değerlendirildiğinde; halk kültürünün bir ürünü haline gelen tiyatro sanatı, gelenek ve yerel özelliklerden beslenerek şekillenmiştir. Bu evrenselliği; kültürel değerleri beslemek, korumak uğruna değerlendiren ve bugüne kadar başarılı bir şekilde taşıyan Commedia Dell'arte Tiyatrosu bugün de varlığını sürdürmektedir. Kendi modern formunu oluşturan Commedia Dell'arte Tiyatrosu, çağdaş dünya tiyatrosunda kendine özgü bir dille yer almayı başarmıştır. Eserin baş karakteri olmasına karşın Gianni Schicchi, Commedia dell'arte senaryolarında büyük önem taşımakta olan Zannilere (hizmetçi) benzetilmektedir. Çünkü genelde hikâye âşıkların kavuşabilmek için hizmetçilerini kullanmaları üzerine kuruludur. Bu noktada da işleri bozacak ve hikâyede çatışma yaratacak Zanni'lerin olması gerekmektedir. Zanni, Commedia'da seyirci ile doğrudan bir ilişki, bir bağ kurmaktadır ve sahnede bir kargaşa varsa onun sebebi Zanni'dir (Smith, 1912).

Bu sebeple Gianni Schicchi, entrika çevirmekteki başarısı, çok güzel gözlem yapması ve sinsiliği sebebiyle yaratısında Brighella karakterinden esinlenildiğini görebiliriz. Brighella adı, briga (dert), brigare (entrika çevirmek) ve imbrogliare (aldatmak) kelimelerinden gelir ve bu karakter kurnazlıkta ve dalaverede eşi benzeri olmayan, çıkarıcı bir ahlaksızdır. Maskesi ise rengi açılmış, tiksindirici bir ifade taşıyan tuhaf bir maskedir. Kanca gibi burnu, kalın dudakları, seyrek sakalları, uçları yukarı doğru kıvrılmış bıyıkları vardır (Smith, 1912).

“Brighella’nın maskesi için Antonio Fava şunları söyler: “Maskenin görünüşünde insanca bir şeyler var. Maske, ilk bakışta pozitif bir karakter gibi görünür, fakat bu görünüşün altından Brighella’nın şeytani, gizemli ve dürüst olmayan kişiliği ortaya çıkar” (Rudlin, 2000, s. 104).”

Görsel 1: Brighella (<http1>)

Bir Commedia oyununda vazgeçilmez maskelerinden bir diğeri de Aşıklar yani İtalyanca anlamı ile İnnamorati’lerdir. Aşıklar kendileri dışında hiç kimseyi umursamamak ile beraber sadece kendilerini düşünmekteledir. Sahnede asla yalnız olmazlar ve onları gözetleyen birileri hep vardır. Eser içerisinde birbirlerine kavuşma özlemi ile yanıp tutuşan, olay örgüsü içerisinde kendilerinden başka hiç kimse ve hiç

birşey ile ilgilenmeyen Lauretta ve Rinuccio, Âşıklar maskelerini temsil etmeleri bakımından önem taşımaktadırlar. Aynı zamanda eser içerisindeki en genç, saf ve masum karakterler bunlardır diyebiliriz.

Pantalone maskesi genel hatlarıyla akıllara eserin yaşlı Simone'sini akıllara getirir. Pantalone paradır; bu nedenle verdiği her emre, önünde sonunda uyulması gerekmektedir. Pantalone'ye göre her şey alınıp satılabilmektedir. Para onun tutkusudur ve Venedik'in tüccarlarının o dönemlerde aşırı zengin olması da hem Pantalone'nin zenginliğinin hem de Pantalone'ye "Il Magnifico", yani kelime anlamıyla "Muhteşem" denmesinin sebeplerinden biridir. Pantalone 16. yüzyıl burjuvazisinin tepkisini çeken bir maskedir çünkü yaşlandıkça hiçbir nüfuzu kalmamıştır. Ticaretten uzaklaştırılmış, hiçbir bankadan para alamayan, hiçbir yerden destek göremeyen bir tiptir. Bu durum Pantalone'nin temelini oluşturmaktadır (Smith, 1912).

"Her ne kadar kendini kurnaz sansa da içine düştüğü durumlar onu komik duruma sokmaktadır (Karaboğa – Özçıtak, 1994, syf.235)".

Simone de ailenin yöneticisi ve parayı sevmeye konusunda kendisinin tipik bir Pantalone olduğunu bize gösterir.

Görsel 2: Pantalone-Il Magnifico (http2)

Commedia dell'arte maskelerinden bir diğeri ise Il Dottore'dir. İtalya'nın en eski üniversitesinin bulunduğu Bologna şehrinden olan bu karakter, sürekli mesleki ve okuduğu okul ile övünmesi, özellikle eser içerisinde Bolognalı aksanı konuşuyor olması sebebi ile Maestro Spinellcio'ya benzetilebilir. Her konuda saçma sapan da olsa diyecek

bir sözü vardır. Amantio di Nicolai de tıpkı Spinelloccio gibi mesleği ve konumu ile sürekli övünerek, ukala kişiliğinin göstergesi olarak bizlere Il Dottore karakteri çağrıştırmaktadır. Bu iki karakterin de her konuda saçma sapan da olsa diyecek bir sözü vardır.

Il Dottore özelliklerini bu eserde taşıyan bir başka rolün ise aile mirasçısı Betto di Signa olduğu söylenebilir. Rejisörler eseri sahneye koyarken bu karakteri yaratıda alkolik olması ve yemeğe düşkünlüğünü öne çıkarıcı bir şekilde vurgulanır.

“Maskesi sadece alnı ve burnunu örtmektedir. Bu maske fikri ise İl Dottore’nin alkolik olmasından gelişmiştir. Bu şekilde bir maske oyuncunun yanaklarını açıkta bırakacak ve yanakları alkolikliği vurgulamak için kırmızıya boyanacaktır. Goldoni’ye göre ise, maske o dönemdeki bir hukuk danışmanının yüz ifadesini bozan bir şarap lekesinden alınmıştır (Goldoni, 1814, syf.56).”

Görsel 3: Il Dottore (http3)

La Ciesca ve Nella, güzelliklerinin yanında kibirli olmalarıyla birlikte kendi bildiğini okuma tavrı içerisinde oldukları için Isabella karakterini bize göstermektedir.

“Isabella, Aşıklar grubuna dahil olmasına rağmen, onlardan daha zeki ve daha acımasızdır. Her zaman kendi işine gelen şeyi bulup ortaya çıkarmaktadır. Bazen zarif, kibar ve cilveli, bazen de baş edilmesi zor bir insandır. Hep kendi bildiğini okumaktadır, hatta babasına bile karşı gelmektedir. Erkekler durmadan ona âşık olur; o da onlara durmadan oyun oynamaktadır.(Rudlin 2000, syf.138-139)”

Görsel 4: *Isabella* (<http4>)

Marco ve Gherardo ise zaman içerisinde farklı isimler alan ve her biri farklı bir karakter taşıyan dört farklı tipe ayrılan Commedia dell'arte maskelerinden Il Capitano'lardan Giangurgulo'ya benzetilmektedirler. Kendilerini cesur bir erkekmiş gibi gösterme ve kanıtlama arzusu içerisindeydiler. Kadınlara olan düşkünlükleri ile ön plana çıkarlar. Eser boyunca eşlerinin sözlerinden çıkmayan davranış biçimleriyle net bir şekilde koyulmaktadır. Ayrıca sürekli Simone'nin (Pantalone) buyruğu altındadırlar. Pantalone bu tipi kendi pis işlerini yaptırmak için kullanmaktadır. İl Capitano zengin olmaya çalışırken, Pantalone ise zenginliğini korumak için birine ihtiyaç duymaktadır. Kısaca aralarında tamamen çıkar ilişkisi vardır (Suner, 2007).

Görsel 5: *Giangurgolo* (<http5>)

Son olarak Zita, eser içerisinde güçlü bir kadın karakteri olarak karşımıza çıkmaktadır. Ailede sözü geçen okuma-yazması olan bir kadındır. Aslında bu özellikleri onu Colombina olarak gösterse de yaşı itibari ile Rosaura'ya benzetilebilir. Bir bakıma Colombina'nın daha deneyim sahibi olmuş hali olarak da tasvir edilebilir. Fakat bir Zanni olmaktan çok uzak olduğu da, genellikle Pantalone'nin karısı olarak anılmasından anlaşılabilir.

ROSAURA

© Pianetabambini.it

Görsel 6: Rosaura (<http6>)

Commedia dell'arte geleneğinden gelen mizahi temanın güzel bir örneği olan Ben Jonson'un Volpone (1605) adlı oyunu, Puccini'nin Gianni Schicchi Operası ile birçok çarpıcı paralellik taşımaktadır. Jonson, Volpone'un hizmetçisi Mosca'ya amaçlarına ulaşmak için rüşvet teklif etmesiyle, açgözlülük sergiliyor; ama tıpkı Gianni Schicchi'deki Donati'ler gibi nihayetinde kandırılırlar. Bu kez, ölüm döşeğindeymiş gibi görünen kurnaz Volpone ve düzenbaz hizmetçisi Mosca, Gianni Schicchi'nin eylemlerini taklit ederler. Her ikisi de kurbanlarının açgözlülüğünü açığa çıkarmaktan sadistçe zevk alırlar. Ve oyunun kapanışında, daha sonra Mozart'ın Don Giovanni'si, Verdi'nin Falstaff'ı ve Così fan tutte'de görülen, Gianni Schicchi'nin kapanış konuşmasına benzer şekilde, Volpone izleyicilere hitap ederek tanık oldukları gösteriyi kınamamalarını ya da takdir etmelerini ister (Fisher, 2002).

Bu öykülerin temelinde insanlık yergisi yer alır; bu nedenle, senaryolar insan zayıflıkları üzerine sert hicivler içerir. Ancak Puccini'nin kahramanı Gianni Schicchi, öncelikle saf komedi, hatta muzipliklerle alakalıdır; bu anlamda operası hicivden, ahlaki bir ders çıkarılabilir olmaktan daha ziyade insanların doğuştan gelen açgözlülükleri

uğruna yapabildikleri aptalca şeylerin komik bir tasviridir. Puccini'nin librettisti Giovacchino Forzano, meşhur Gianni Schicchi'yi, Orta Çağ boyunca Floransa'da gerçekleşen tarihsel olaylara dayanan, Dante'nin İlahi Komedya'sının Inferno'daki(cehennem) bir bölümünden esinlenmiştir. Operadaki olaylar 1299'da geçmektedir. Dante'nin hikâyesi, Floransalı haydut Gianni Schicchi'nin Buoso Donati'nin son isteği ve vasiyeti ile bağlantılı olarak yaptığı akıl almaz dolandırıcılık ile benzerdir. Gianni Schicchi yeteneklerini, yakınlarını kaybetmiş ve akrabalarının servetinin kendilerine kalmasını isteyen, Buoso Donati'nin akrabalarının hizmetlerine sunar.

Zengin Buoso Donati öldükten sonra, suçlarının kefareti için dürüstçe elde ettiği mülklerden bazılarını Kilise'ye bırakabileceği korkusu, kuzeni Simone'nin aklından çıkmıyordu (Bir Dante eleştirmeni Simone'nin daha sonra kuzeninin ölümüne neden olmakla suçlandığını öne sürmektedir.) Simone, kuzeninin ölümü duyulmadan, Cavalcanti ailesinden Floransalı taklit ve çevirdiği dolaplarla ünlü Gianni Schicchi'ye danıştı. Schicchi, ölüm döşeğinde Buoso'yu taklit ederek, Simone'un isteklerine göre düzenlenen bir vasiyet yazdırmayı teklif etti. Donati'ler, Buoso'nun öldüğü gerçeğini gizledi ve Schicchi'yi hemen, eşsiz düzenbazın “Donna della torma” (Damızlığın Hanımı) olarak bilinen değerli bir kısrakı kendisine miras bıraktığı bir vasiyeti, buoso'nun yatağına yerleştirdi (Fisher, 2002).

Dante, Schicchi'nin suçunu Inferno'ya dâhil etmesi sonucunda düzenbazamizahi bir ölümsüzlük sağladı. Dante, Gianni Schicchi'ye olan amansız gazabını, Inferno bölümü 30. kantoda göstermiştir. Bu, Dante ve onu cehennemde gezdiren rehberi Virgil'in; yalan söyleyen, insanları kandıran ve kalpazanlık yapan: hırsız, dolandırıcı, üçkağıtçı, devlet ve kiliseye rüşvet verenlerle dolu sekizinci çembere inmesiyle alakalıdır.

Kötülükle lanetlenmiş olan, geride kalanları ısırıp, saldıran iki çıplak ve soluk ruhla karşılaşılır: “Due ombre smorte e nude, che mordendo correvan di quel modo ch'è 'l porco quando del porcil si schiude.” (“Ahırdan salınmış domuz gibi sağı solu ısırarak iki soluk, çıplak ruh”). İlk ruh, babası için ensest bir tutku taşıyan ve hedefine kılık değiştiririp sahte isim kullanarak ulaşan Kıbrıs Kralı'nın kızı Myrrha idi; cezası

mersin ağacına dönüşmesiydi. İkinci ruh: “Giunse a Capocchio, ed in sil nodo del collo l’assanò, sì che, tirando, grattar li fece il ventre el fondo sodo” (“Capocchio'ya saldırdı ve dişlerini ensesine gömüp, sert zeminde karnını çizerek, onu sürükledi”. Virgil, suçluyu Dante'ye işaret eder “Quel folletto è Gianni Schicchi, e va rabbioso altrui così conciano” (“ Bu gulyabani Gianni Schicchi'dir. O öngörülemezce diğer insanlarla bu şekilde davranıyor”) (Fisher, 2002).

Cehenneme mahkûm ve delirmiş Schicchi de tıpkı Myrrha gibi kendi amacı uğruna bahaneler yaratır. Hiçbir şey onu hedeflerine ulaşılmaktan caydıramazdı: “Per guadagnar la donna della torma, falsificar in sè Buoso Donati, testando e dando al testamento norma.” (“ Kendisine “damızlığın karısı”nı miras bırakan bir vasiyet yazdırarak, Buoso Donati'nin kimliğine bürünmek.”)

Dante zehrini, ona göre suçluların en aşağılığı olan köylü Gianni Schicchi'ye kustu. Bunun yanında, Puccini ve yazar Forzano, ölü Buoso'yu taklit ederken yaptığı düzenbazlığı, pisboğaz akrabalara karşı bir adalet eylemi olarak gösterilmektedir. Daha da önemlisi kızına çeyiz yapabilmek adına bir fırsatı değerlendiren, duygusal ve sevgi dolu bir baba gibi sunarak, Schicchi'yi bir kahraman mertebesine çıkarır. Forzano'nun yazımı, ortaçağ Floransa ruhunu, özellikle Dante'nin amansız önyargılarla ele aldığı toplumsal çatışmaları doğrudan yansıtır. Dante, Gianni Schicchi'yi sonsuz azabı için cehenneme mahkum eder; ancak bunun sebebinin Dante ile Schicchi arasındaki kişisel nedenler olduğu düşünülür. Dante'nin eşi Gemma, Schicchi'nin oyununa kurban olan bir Donati'ydı. Schicchi, Dante'nin hor gördüğü sınıf olan bir köylüydü; Dante'nin kendisi saf Floransalı kanıyla gurur duyan Guelph ailesinin soyundan geliyordu. (Fisher, 2002)

Gerçekten de, İlahi Komedi'nin çeşitli yerlerinde Dante, aristokrat Floransa'yı istila eden köylülüğe olan küçümsemesiyle, yabancı düşmanlığını gösterir. Dante'nin sınıf düşmanlığı, Inferno'nun 16. kantosunda kendi memleketlerinden haberleri soruşturan üç asil Floransalının ruhlarıyla tanıştığında ortaya çıkar. Şair alt sınıflara olan tiksintisini göstererek: “İçinde yeni zengin olmuş ve hızla yükselmişler hızla çoğaldı, ah Floransa, akşamlara değin, sen ağlayasın.” cevaplar.

Aynı şekilde, Forzano da Dante'nin sınıf düşmanlığını operaya aktardı. Buoso'nun aristokrat akrabaları Donatiler, gerçekte fakirleşmiş olmalarına ve açmazlarından çıkmalarına yardım edebilecek olmasına rağmen, sonradan görme Gianni Schicchi'nin yardımını red eder. Figaro'nun Düğünündeki Mozart ve yazar da Ponte gibi Forzano ve Puccini'nin sevgisi, sosyal eşitlik kavramlarına, Schicchi'nin kendisinin temsil ettiği ideallere ve bir Donati olmasına rağmen, yeni nesil ile özdeşleşen liberal fikirleri ve sosyal ilerlemeyi destekleyen genç Rinuccio'ya yönelmiştir. Gianni Schicchi gibi adamları anlamlı bir biçimde Floransa şehrini ve toplumdaki yeni soyu öven Rinuccio'dur. Mozart ve da Ponte'ye göre, alt sınıflar cesur ve Gianni Schicchi gibi sevimli düzenbazlardır; sadece kahkaha sağlamakla kalmaz, aynı zamanda sempati ve şefkat hissi doğurur. Gianni Schicchi de Figaro gibi, on sekizinci yüzyıl aydınlanmasında başlayan demokrasi ideallerinin tiyatro sesi olan operakomik türünün bir kahramanıdır.

Forzano, aynı zamanda Floransa siyasi tarihinin önemli bir bölümüne atıfta bulunmuştur. Gianni Schicchi, Donati'nin mirasçılarını ve komplo ortaklarını bekleyen korkunç ceza olan dolandırıcılıkların cezasının kesilmiş bir el ve sürgün olduğu eski yasayla alakalı uyarır: “Addio, Firenze” (“Elveda, Floransa”) ile sonuçlanan “Prima un avertimento!” (“Önce bir uyarı”). Ancak Schicchi, aria'yı tarihsel bir referansla sonlandırır. Ortaçağ İtalyası'nın neredeyse tamamını yok eden Guelphler ve Gibellinler arasındaki uzun savaşı göstererek; Floransalılar, 1267'de Ghibellinleri kovmuştur, “Io ti saluto con questo moncherino, e vo randagio come un Ghibellino!” (“ Bir Gibellin gibi dolaşmak için tahta elle el sallarım”). Yine de, Gianni Schicchi'nin yaratıcıları, Schicchi'nin son sahnesindeki hitabıyla Dante'den kurnazca intikam alırlar. “Bu küçük hile için Dante beni cehenneme mahkûm etti. Öyle olsun! Ama bu akşam eğlendiyseniz baba Dante' nin izni ile (“con licenza del grande padre Dante”) bana hafifletici sebeplerimi vereceksiniz! ”

Gianni Schicchi'nin etik dışı eylemleri kahramanca eylemlere dönüştürülür; Puccini'nin Dante versiyonunda, enerjik düzenbazlar azizlerinden daha candandır. Dramatik olarak, Gianni Schicchi'nin davranışları mükemmel tiyatro zamanlaması ile ilerler, daima Buoso'nun mirasçılarının umutları ve korkularını hedef alır. Puccini'nin, aşk temasının ikinci plana düştüğü ve hatta duygusal (Aşıklar: Lauretta ve Rinuccio)

bir seviyede ele alındığı tek operası olan Gianni Schicchi'yi baştan sona saf komedi yapan, akrabaların hırs ve tutkularıdır. Bununla birlikte, operanın duygusallığı ile operakomik farsıyla harmanlanmasına katkı sağlamaktadır. Gianni Schicchi'ye değin, Puccini'nin sanatı trajik ilham perisi ile temsil edilmiştir; ancak Gianni Schicchi onun tek komik operasıydı. Bununla birlikte, bazı komik unsurlar gerçekten onun diğer operalarında da ortaya çıkmaktadır: Tosca'daki zangoç veya La Bohème'deki sanatçıların tuhaflikları, ikinci örnekteki kuşkusuz trajik unsurlardan anlık bir kaçış olarak eklenmiştir. Ama bir komedide bile Puccini ölümcül kabiliyetlerini tatmin etmenin bir yolunu bulmuştur.

Gianni Schicchi'nin eğlence ve mizahının arkasında sadistliği andıran ürkütücü unsurlar mevcuttur. Buoso'nun cesedi, oyunun önemli bir kısmında sahnede kalır, daha sonra da kaldırılması oldukça nahoş ve tatsızdır. Schicchi, Donati'nin yatağına ölümünden yalnızca birkaç saat sonra girer. Schicchi'nin, suç ortaklarına, yakalanmaları halinde ellerinin kesileceği yönündeki tehditleri de hoş değildir.

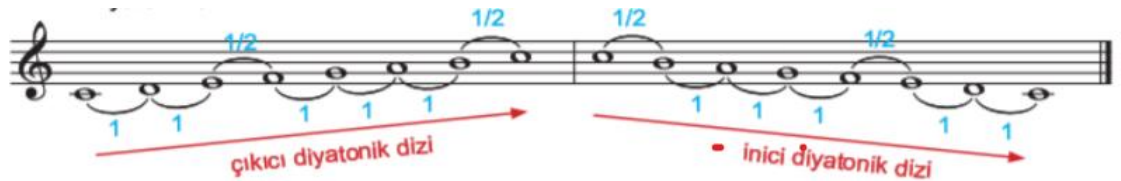
Gianni Schicchi genellikle başka bir komik başyapıtla karşılaştırılmıştır. Verdi'nin Falstaff'ı, her ikisi de *comedia dell'arte* ve operakomik türlerinin gençleşmesini temsil eder. Doğal sağlam zekâları ve göz alıcılıkları İtalyan opera mirasını Pergolesi'den Paisiello'ya, Rossini'den Verdi'ye ve Puccini'ye kadar sürdürmektedir. Gianni Schicchi ve Falstaff'ın ikisi de başyapıtları trajik müzik draması olan ama komediye dönmeleriyle, eleştirmenler ve izleyicileri şaşırtan yeteneklerini sergileyen bestecilerin yaratımlarıdır. (Verdi'nin ikinci operası olan komedi, *Un Giorno di Regno* (1840) tam bir fiyaskoydu.) Her iki operada da komik kahraman, on sekizinci yüzyıl komik operasından gelen bir gelenek olarak baritondur. Genç aşıklar, Falstaff'daki Nannetta ve Fenton gibi Gianni Schicchi'deki Lauretta ve Rinuccio'dur. Onlar tamamen komik ve bazen garip figürlerle dolu bir dünyada duygusal rahatlama sağlar (Fisher, 2002).

Verdi'nin Falstaff'ı, eşek şakaları ve muzipliklerle süslenmiş; kıkırdak ve iyi huylu mizahla doyurulmuş bir karakter komedisidir. Puccini'nin Gianni Schicchi'si ise saf bir maskaralıktır. Eğlencesi, müzikal karakterizasyondan daha da önemli olan komik durumları işaret etmekten ve onlara eşlik etmektense onları dönüştüren, doğal

davranışlarda yatmaktadır. Gianni Schicchi, kahkahaları yüksek ve içten olan keskin bir kinciliğe(sinizizm) sahiptir. Verdi'nin eseri, sonunu hayat hakkında bir parodi ile bitirdiği kuğu şarkısı üstada sunulan görkemli bir inançtır: “Tutto nel mondo è burla” (“Tüm dünya bir şakadan ibarettir.”) Puccini'nin operası, kesinlikle Verdi'ninki kadar zengin ya da farklı değil, ama bu bağlamda Falstaff'un tam uzunlukta bir opera olması avantajı var; Puccini, doğası kısalığı talep eden, tek bir komedi yarattı ve görkemli bir etki uyandırdı. Bununla birlikte, her ikisi de büyük İtalyan operakomik geleneğinin en iyi örnekleri olan ustaca komik başyapıtlar yarattı.

3.5. Müzikal Yaklaşım

Puccini, Gianni Schicchi'de saf komedi ve maskaralık sunmuştur. Olaylar, dinamik bir girişle hızla gelişir. Her sahne ve yaklaşan felaket için çoğu 2/4 ve 4/4 olan basit ve yineleyen ritimlerle, değişken ama akışkan bir şekilde birbirini takip eden bir yapı oluşturulmuştur. Kısa orkestra açılışından sonra, hevesli ama bir yandan da sızı içerisinde “Yas” motifi ile olaylar hemen başlar. Komedi, sahte ciddiyet ve kederiyle harekete geçer. Ancak iki genç sevgili Rinuccio ve Lauretta'nın müziği bir istisnadır. Motifleri kısa ve net bir gürlükte; özellikle de Puccini'nin müzik imzasının çok tipik özelliği olan yaylı orkestra eşliğindedir. Melodik stil ağırlıklı olarak diyatoniktir(majör dizilerde 4. ve 7. derecenin çıkartılması ile minör dizilerde ise 2. ve 6. derecelerin çıkarılması ile oluşan dizilerdir).

Şekil 15. Diyatonik Dizi

Kaynak: [file:///C:/Users/User/Downloads/M%C3%9CZ%C4%B0K%20DERS%20K%C4%B0TABI-1%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/M%C3%9CZ%C4%B0K%20DERS%20K%C4%B0TABI-1%20(1).pdf)

Vokal kısımları ise yüksek çıkışlar, sıra dışı ifadelerle göz önüne koyulmaktadır. Orkestra ise, bazen kulağa garip gelen, ancak keskin komik efektler sağlayan birçok bakır üflemeli ve vurma sazlar ile beraber çalınmasıyla öne çıkar. Bazı öngörülmeleyen korolar ile karakterlerin müziğe girişleri uyumsuzluk olarak da incelenebilir. Donati'lerin fayda sağlaması için hizmet etmeyi reddettiğinde Schicchi'nin öfkeli çılgınlık ile patlamasından hemen öncesindeki kargaşa ve miras dağıtımından sonraki Donati'lerin öfke ile patlamaları bu karakteristik korolara örnek olarak gösterilebilir.

Her ne kadar opera majör yazılsa da, Puccini akrabaların ikiyüzlülüğünü (ölü Buoso için ağıt yakmaları: “Yas” motifi) işaret etmek için minör olarak gösterir.

Gianni Schicchi operanın merkezidir. Onun komik ruhu müziğe yansımıştır. Motiflerinin hepsi kısa, keskin, neşeli ve fanfar(bakır üflemeliler topluluğu) özellikleri taşımaktadır. Örneğin akrabalar yas tutarken yaptığı girişte görülen akıllılığı ile ilişkili kısa tema ile de seyirciye duyurur. Tipik bir Puccini tekniği de kahramanların müziğinin, onlar ortaya çıkmadan önce duyulması ile ünlüdür. Tosca, Butterfly ve Mimi gibi Schicchi'nin teması da sahneye girişinden çok önce başlar. Schicchi'nin onlara oynayacağı zalim oyun için bir ipucu olarak aynı şekilde, akrabaların “Fısıltı” sahnesinde ve vasiyetin okunması sahnesinde bir Schicchi motifi duyulur. İlk olarak Rinuccio'nun aryasında sunulan fanfar, yeni Floransa ırkının bir üyesi olarak Schicchi'nin üstünlüğünü, canlılığını ve lezzetini sembolize etmektedir; bu aynı zamanda operanın kapanış temasıdır. Akrabaları vasiyette yaptıkları sahteciliğin korkunç cezası için ikaz eden, yaptığı “Uyarı”, “Primo un avertimento” (“İlk uyarı”), sahte bir gizem havasında başlayıp, ancak göz korkutucu bir veda:”Addio, Firenze” ile sonlanan saf komik ironi, Schicchi'nin ürkütücü mizahına bir örnektir. Tema daha sonra notere vasiyeti yazdırdığı sırada, görkemli bir vokal karakterizasyon ve tiyatral kıvraklık gösterisiyle; sinirden köpüren akrabaları, yerlerine oturtan, suç ortaklıklarından dolayı üzerlerine korku salan Schicchi'nin sözlerine vurgu yapmaktadır.

İki sevgilinin müziği Puccini klasiğidir, müzikleri öğlen güneşiyle boyanan Floransa kulelerine karşı kucaklaştıkça yükselir; aşk düeti opera sahnesini kaplar ve

yüce bir zafer duygusu yayar. Rinuccio tarafından yapılan kısa bir Schicchi karakterizasyonunu, Floransa'nın görkemi ve Gianni Schicchi tarafından temsil edilen yeni üyeleri için çalınan enerjik ve coşkulu bir zafer şarkısı olan "Firenze è un albero" takip eder. Yükselen çıkışlarıyla neşeli bir marş gibi olan müziğin ortalarındaki geniş ve akışkan bölümler, eski Floransa ve Arno Nehrini vurgulamaktadır. Porta Rossa'ya gidip, kendine bir alyans almasına izin verilmediği takdirde kendisini Arno Nehri'ne atmakla tehdit ettiği, Lauretta'nın tanıtım müziği "O mio babbino caro" alyansı, olayların gelişimiyle güzelce harmanlanmıştır. Bununla birlikte, duygusallığı ve göz yaşartan anlatımı, önceki sahnenin ajitasyonundan sonra gerekli olan durağanlığı sağlıyor. Donati'nin evine ilk geldiğinde duyulan Gianni Schicchi'nin motifidir. Puccini, Donati'nin akrabalarını bireysel karakterler olarak değil, paylaşılan duyguları ifade eden bir grup olarak tasvir eder. Başlangıçta, Donati'nin ölümünü de temsil eden "Yas" motifi, akrabaların Buoso'nun ölümündeki sahte kederlerini tasvir eder. Müzikteki parodi, belki de akrabaların solgun yüzlerini ifade eden acıklı bir appoggiatura (farklı nota ekleme) tekniği olan sarkık melodi ile noktalanır. Bu tek başına, akrabalarla alakalı en önemli müzikal temsildir. Açılış sahnesinde baskın olmasıyla birlikte opera boyunca bazı çarpıcı değişimlere uğrayarak tekrar tekrar duyulur. Esasen, Gianni Schicchi'de özenli ansambleler değil, Rossini'yi çağrıştıran şiddetli ses yükselmeleri mevcuttur. "Kavga" sahnesi ve akrabaların Schicchi'nin ihanetine duydukları öfkeyi kustukları final ile bunu açıkça görebiliriz. Yine de bağımsız bir ansambl olarak: Floransa kadınlığının simgesi, üç çiçek Schicchi'nin düzenbazlığına hayran bir şekilde Buoso'nun geceliklerinden birini ona giydirmesindeki Zita, Ciesca ve Nella triosunu görürüz. Bu trio aslında bir ninnidir. Doruk noktasına, "O Gianni Schicchi, nostro salvatore!" ("Ah Gianni Schicchi, kurtarıcımız!") ile çıkar. Birçok açıdan, Gianni Schicchi ünlü eski Floransa şehrinin ruhuna ve ihtişamına yapılan bir şarkıdır. Bu bağlamda Wagner'in Die Meistersinger'i ile benzerlik taşır. Operanın sonunda Gianni Schicchi, Donatileri büyük bir kargaşa sahnesi ile evden kovar; bunu ani bir sakinlik ve arka planda öğleden sonra güneşinde şanlı bir şekilde yıkanan antik Floransa kulelerinin görünümü takip eder. Benzer şekilde, Wagner'in Die Meistersinger'in ikinci perdesinin kapanışı, mehtaplı Nürnberg sokaklarında sakin bir şekilde sona erer. Wagner'in komik Alman operası, Puccini'nin ki ise komik İtalyan operası olduğu söylenebilir (Fisher, 2002).

Yine de, Gianni Schicchi'nin gerçek kahramanı ortaçağ Floransa'sıdır, senaryosu, karakterleri ve Floransa topraklarının ihtişamından doğan müzik: İtalyan mizah ağacının dalları olan klasik commedia dell'arte ve operakomiği dehasıyla süsleyen Giacomo Puccini: Puccini'nin kaleminden muhteşem bir duygusallık ve komedi karışımı olan büyülü bir yaratımdır.

SONUÇ

Üzerine detaylı bir şekilde incelemede bulunulan bu araştırmada, Giacomo Puccini'nin Gianni Schicchi operası ele alınmıştır. Eser dizininde de görüldüğü gibi operalarında çoğunlukla romantizm ve entrikayı işleyen Puccini; Gianni Schicchi operasında sistem eleştirisi üzerine saf bir komediye yer vermiştir. Tabi ki bunu işlerken operada gerçekçilik akımı olan ve litarüre “Verismo” olarak geçen tarzını bırakmamıştır. Verismo ile doğal olmanın sert tepkilerinden kaçınmayarak, insanoğlunun doğaya karşı net duruşunu direkt ama büyük bir ustalıkla eserlerine dökülmüştür. Puccini'nin kişisel bir müzikal dili olup; yerine göre dingin, yerine göre engin ezgileri, müziksel dili benzersiz bir şekilde oluşturmaktadır. Bu ezgiler dinleyicilere, her daim incelikle yazılmış, en uygun biçimde armonik yapıya ulaştırılmış ve teknik seviyesi alışıla gelmemiş çarpıcı ve ilginç bir şekilde çok seslendirilmiştir. Puccini kendinden önceki zamanlarda erişilmemiş büyümlü bir atmosfer oluşturmuş, stili çağdaşlarına müzikal yeni fikirler vererek ufuklar açarak ilham kaynağı olmuştur.

Eserlerinin geneline bakıldığında aşk, şehvet ve dramı çok yoğun bir şekilde işleyen Puccini; Gianni Schicchi operasında katıksız komediyi kullanarak yazdığı tek komik operayı ortaya çıkarmıştır. Özellikle Puccini operalarının çoğunda olduğu gibi leitmotifleri işleyerek, ortalama bir saat olan Gianni Schicchi operasını her anlamda zenginleştirmiştir. 1299'da geçen operamızda soylu sınıfı temsil eden Donati'lerin en büyüğü ve en zengini Buoso Donati'nin ölümünden sonra, ailesi mirasın peşine düşmüştür. Yoğun aramalarından sonra Buoso'nun ailesine hiçbir şey bırakmadığı ortaya çıkınca işler karışmaya başlar. Bir şekilde mirası ele geçirmek için kafa kafaya veren Donati'lerin arasından Rinuccio, bu konuyu sadece Gianni Schicchi'nin çözebileceğini öne sürer. Aslında Rinuccio'nun amacı mirası elde etmek değil Gianni'nin kızı Lauretta'a ile evlenmesinin izninin verilmesidir. Bunun için de özellikle Floransa başta olmak üzere toplumdaki kast sistemine karşı söylemleriyle operada rol alır. Aile fertleri Rinuccio'nun bu tavrını ne kadar görmezden gelseler de onun da bir Donati olduğunu unutmuşlardır ki Gianni'yi ve Lauretta'yı yanlarına çağırıldığının farkında bile değillerdir. Ne kadar Gianni'ye güvenmeseler de sonuçta ondan yardım almaya ikna olurlar. Ancak her şey bittiğinde Gianni'nin oyununa geldiklerini ve

dolandırıldıklarını acı bir şekilde öğrenirler. Gainni artık mirasın tamamının olduğu gibi içerisinde bulundukları evin de sahibidir. Evden bütün Donati'leri kovar. En sonunda Lauretta ve Rinuccio kavuşmuşlardır. Gianni ise miras düşkünü aileye oynadığı oyun yüzünden Dante'nin onu cehenneme gönderdiğini; ama oyunu seyirciye sunarak haklı sebeplerinden dolayı affedileceğini umarak perdeyi kapatır.

Gianni Schicchi operası aslında hikâye ve karakterizasyon yapısı olarak oldukça zengin bir başyapıttır. Dante Alighieri'nin "İlahi Komedi" eserinden cehennem bölümü 30. Kantosundan esinlenilmiş bir librettoya sahiptir. Libretto aslında çok ufak bir beyitten esinlenerek ortaya çıkmıştır. Forzano bize bu eserde yazarlığının ve hayal gücünün sınırsızlığını gözler önüne koymuştur. Yaşadığı dönemin en önemli yazarlarından biri olan Forzano, detaylı bir hikâye işleme yetisi sayesinde aslında basit bir dördlükten zengin bir oyun nasıl yazılır bunu bizlere göstermiştir. Gianni ile Brighella'yı; Lauretta ve Rinuccio ile âşıkları; Simone ile Pantolone (Il Magnifico); Betto di Signa, Maestro Spinelloccio ve Amantio di Nicolai ile Il Dottore'yi; La Ciesca ve Nella ile Isabella'yı; Marco ve Gherardo ile Il Capitano'dan Giangurlo'yu; Zita ile Rosaura'yı işleyen hikâyemizde her biri geleneksel halk tiyatrosu olan "Commedia Dell'Arte" içerisindeki karakterlerden oluşturulan bir oyun olması da göz ardı edilemez.

Eserin libretosu saf bir komedi çerçesinde yazılsa da dönemsel espri ve ince mesajlar genel bir metin okumasında gözden kaçabilir. Bundan dolayı çalışmada libretto direkt olarak çalışmada bulundurulmuştur. Türkçe çevrisinin yazılı ve basılı bir kaynakta bulunamamasından dolayı çevirisi yapılmış; metinsel ve hikâyesel zenginliği oldukça fazla olan bu incelemenin detaylanması sağlanmıştır.

Sonuç olarak bu çalışma ile aslında basit bir hikâye olarak görülen Gianni Schicchi Operasının derin bir kökü ve felsefesinin olduğu belirtilmiştir. Özellikle de geleneksel italyan tiyatrosunun karakterlerinin bu oyunda etkileri görülmüştür. Bu çalışma ile Gianni Schicchi Operasından herhangi bir karakteri canlandırmak, çalıştırmak isteyen; sanatçı, eğitmen veya şan öğrencisi için yol gösterici bir kaynak olacağı düşünülmüştür.

KAYNAKÇA

- Altar, C.M Opera Tarihi, Cilt I, Pan Yayıncılık, 1. Basım,
İstanbul, Ekim 2000. Cilt III, Pan Yayıncılık, 1. Basım, İstanbul Ağustos 2001.
- Aydın O'dwyer, P.(2015) Opera Kitabı: Akılçelen Kitaplar
- Cinisi, S (Hazinan, 2015). Commedia dell'Arte Tiyatrosunda Tip ve Kostüm. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi. Sayı: 12.
- Demirkıran, B (2018). Bir İtalyan Halk Tiyatrosu(Commedia Dell'Arte) örneği olarak: Antonio Fava Tiyatrosu. Yayınlanmış Yüksek Lisans tezi. İstanbul Haliç Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Fisher, B.D. (2002). Opera Classics Library: Opera Journeys Publishing
(Çev. Mert Özdemir)
- Karaboğa, K. Özçıtak, İ. (1994). Commedia dell'Arte: Oyuncu Tiyatrosu. Mimesis Tiyatro Çeviri-Araştırma Dergisi. Boğaziçi Üniversitesi Yayınları. Sayı 5. İstanbul.
- Karaboğa, K (2010). Oyunculuk Sanatında Yöntem ve Paradoks. İstanbul: Habitus Yayıncılık
- Kut, E. (2019) Commedia Dell'arte Orta Oyunu ve Modernleşme. Yayınlanmış Yüksek Lisans tezi. İstanbul Haliç Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Nutku, Ö. (2001). Dram Sanatı: Kabalcı Yayınevi
- Puccini, G.(1918) Il Trittico Gianni Schicchi: G. Ricordi & C.
- Riding, A. Dunton-Downer, L.(2013) Les Spécialiste Opéra: Editions Gründ (Fransızca çeviri Mert ÖZDEMİR)
- Rudlin, J. (2000). Commedia dell'Arte. (Çev: Ezgi Ege İpekli), İstanbul: Mitos Boyut Yayınları.
- Say, A. (2000). Müzik Tarihi. (Dördüncü Basım). Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları
- Smith, W. (1912). The Commedia dell'arte: The Colombia Universty Press(Çev. Seda CAN)

Suner, L. (2007). Commedia Dell'Arte Etkisinde Üç Oyun Beş Yorum. Tiyatro Ara

Yener, F. (1992). 100 Opera. İstanbul: Bates Yayınları

İNTERNET KAYNAKLARI

<https://www.challengerecords.com/artists/1363609647> (Erişim tarihi: 25.01.2020)

<https://www.nkfu.com/il-trittico-operasi-konusu-giacomo-puccini/> (Erişim tarihi: 18.02.2020)

<http://www.josedarioinnella.com/en/Profiles/V/Giovacchino+Forzano> (Erişim tarihi: 28.01.2020)

<http://cevadmemduhalar.com/makale-puccini-ve-turandot.html> (Erişim tarihi: 03.05.2020)

<https://cultura.biografieonline.it/gianni-schicchi-puccini/>
(Erişim tarihi: 18.02.2020)

<https://stageagent.com/shows/opera/1417/gianni-schicchi>
(Erişim tarihi: 28.03.2020)

<http://opera.stanford.edu/Puccini/GianniSchicchi/libretto.html>
(Erişim tarihi: 15.11.2019)

<http://selfire.com/2013/04/6199/> (Erişim tarihi: 20.04.2020)

GÖRSEL KAYNAKLAR

Http- 1: <http://selfire.com/wp-content/uploads/2013/02/brighella1.jpg> (Erişim tarihi: 15.05.2020)

Http- 2: <http://selfire.com/wp-content/uploads/2013/02/pantalone1.jpg> (Erişim tarihi: 15.05.2020)

Http- 3: <https://tr.pinterest.com/pin/237564949063600325/> (Erişim tarihi: 15.05.2020)

Http- 4: <https://tr.pinterest.com/pin/516084438529236786/> (Erişim tarihi: 15.05.2020)

Http- 5: <http://selfire.com/wp-content/uploads/2013/02/giangurgolo1.jpg> (Erişim tarihi: 15.05.2020)

Http- 6: <https://tr.pinterest.com/pin/318981586103401974/> (Erişim tarihi: 15.05.2020)